

Ύστερα από δύο χρόνια

Με την εκπνοή του 1986 το περιοδικό μας έκλεισε το δεύτερο χρόνο ζωής του με τόπο έκδοσης την Κόνιτσα. Μέσα στα δύο αυτά χρόνια έγιναν σημαντικές προσπάθειες βελτίωσης τόσο σ' ό,τι αφορά την ύλη όσο και τη διακίνηση και τη διεύρυνση του αναγνωστικού του κοινού.

Όσους με κρίσεις, απόψεις, συνεργασίες - μ' οποιονδήποτε τρόπο - βοήθησαν στην υλοποίηση των παραπάνω στόχων, τους ευχαριστούμε θερμά και ευχόμαστε η καινούργια χρονιά ν' αποτελέσει σταθμό για μεγαλύτερη προσφορά για όλους.

Όπως έχουμε ξαναγράψει, ο τόπος αυτός - η Κόνιτσα και τα χωριά της περιοχής - έχει πλούσια πο-

λιτιστική παρουσία, μακρόχρονη παράδοση και αυτό που χρειάζεται είναι ο πλούτος αυτός, ο κρυμμένος κάποτε στα μπαούλα ή στις αποθήκες, να 'ρθει στην επιφάνεια.

Οι στήλες του περιοδικού είναι ανοιχτές στον καθένα, αρκεί μόνον αυτό που γράφεται να έχει τη «σφραγίδα» της ευθύνης και της καλοπιστίας.

Με τη συνδρομή όλων, την πνευματική αλλά και την οικονομική, που είναι απαραίτητη για να σταθεί το περιοδικό στα πόδια του, είμαστε βέβαιοι ότι σιγά - σιγά οι όποιες δυσκολίες θα ξεπεραστούν.

Ευχόμαστε σ' όλους το 1987 να είναι χρόνος ΑΓΑΠΗΣ, ΕΙΡΗΝΗΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ και ΠΡΟΚΟΠΗΣ.

Σ.Ε.

Χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα από τον κ. Τάσο Ευθυμίου

Ξημερώνοντας τα Κόλιεντα (παραμονή δηλαδή των Χριστουγέννων) θυμάμαι πως έφτιανε η μάνα μου τές «κολιεντρίτσες, μικρές δηλαδή κουλούρες που είχαν συνήθως σχήμα οχταριού. Παρόμοιες έφτιαναν και στα χωριά των Γρεβενών, καθώς και στη Σιάτιστα όπου τές έλεγαν «κολιαντρίνες».

Έφτιανε επίσης και μεγάλες ρεβυθένιες κουλούρες και ψωμιά, που τα λέγανε έτσι γιατί αντί για προζύμι χρησιμοποιούσαν ως μαγιά στουμπισμένα ρεβύθια ειδικά επεξεργασμένα που έκαμναν και τές κουλούρες και τα ψωμιά να είναι νοστιμότερα ως τα μεσάνυχτα (23 προς 24) του μηνός δηλαδή έπρεπε όλα αυτά να είναι έτοιμα και ψημένα.

Το πρωί της παραμονής εμείς τα παιδιά (μόνο τα αγόρια όχι τα κορίτσια) περπατούσαμε στα συγγενικά, γειτονικά και φιλικά σπίτια και μαζεύαμε κολιεντρίτσες που τες κρεμούσαμε στο ζουνάρι μας, τραγουδώντας το παρακάτω τραγούδι.

«Κόλιεντρα μέλιεντρα, δυό χιλιάδες πρόβατα και τρείς χιλιάδες γίδια. Νόμ' μπάμπω κουλούρα, να βόσκω τα κατσίκια σου στου Μέγα το χωράφι.

Στην Κόνιτσα τόλεγαν αλλοιώς το τραγούδι. Σας το απαγγέλλω όπως μου το υπαγόρευσε εδώ και τριάντα χρόνια ο γέρος Ευγένης Τσίλης.

Χριστός γεννάται σήμεραν στους ουρανούς επάνω.

Οι αγγέλοι χαίρουνται και τα δαιμόνια σκάζουν

Σκάζουν και πλαντάζουν, τα σίδερα δαγκώνουν

Τρείς χιλιάδες πρόβατα κι' άλλα τόσα γίδια

Μάρω, Μαρουδίτσα, νόμου (δώσε μου) κολιεντρίτσα

Να βόσκω τα κατσίκια σου, στου Μέγα το χωράφι

Κι' αν δε μου δώκεις κόλιεντα, σου κουτσουλώ τη θύρα και την παραθύρα
Ξύδι στο βαένι σου, πορδή στο κολοκύθι σου.

Τα Κάλαντα δεν είναι Ρωμαϊκό έθιμο όπως πιστεύεται, αλλά πηγάζουν κατ' ευθείαν από την αρχαία Ελληνική εορτή της Ειρεσιώνης που συνδεόταν με την ευφορία των καρπών της γης και γενικά των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων. Το τραγούδι των Καλάντων με διάφορες παραλλαγές ψάλλεται σε όλον τον Ελληνικό κόσμο. Στο γειτονικό με την Κόνιτσα αλβανόφωνο Λεσκοβίκι ψάλανε Ελληνικά τα Κάλαντα των Χριστουγέννων.

«Κόλιεντρα, μέλεντρα.

Μπιστικού κουλούρα κι' εμένα κολιεντρίτσα

Και όταν δεν έπαιρναν κολιεντρίτσα, συνέχιζαν με τους ακόλουθους ακατάληπτους στίχους.

- Λίντρες μιλίντρες, σα γκαλογκουντίντες
Σι μ' άη κουλόκου, κάτσι μάτσι πλόκου
Ούτε ο αφηγητής λεσκοβικινός Απόστολος Γιώτης, ούτε άλλοι αλβανόφωνοι μπόρεσαν να μου τους μεταφράσουν, ούτε κι εγώ ο ίδιος που έχω αρκετές γνώσεις της αλβανικής και διαθέτω τρία Αλβανο-Ελληνικά λεξικά.

Το απόγευμα της παραμονής πάλι, η γιαγιά μου έφτιανε τις λαγκίτες, που εξακολουθεί να τές φτιάνει ακόμη η γυναίκα μου. Αυτές γινόταν από μαλακό ζυμάρι, σχεδόν σαν χυλό, που το ψήνανε επάνω σε ζεστή λαδωμένη πλάκα ή λαδωμένο τηγάνι και γινόταν σαν ψημένο πέτουρο. Τες άπλωναν κατόπι στο ταψί μαζί με μέλι και καρύδια και γινόταν μια λιχουδιά πολύ νό-

στιμη. Τές έλεγαν σπάργανα του Χριστού. Παραμονή ή και την ίδια την ημέρα των Χριστουγέννων μετά το τέλος της Λειτουργίας, διάβαζε ο παπάς τη συγχωρητική ευχή και όλοι γονάτιζαν ή έσκυβαν τα κεφάλια τους και κατόπι κοινωνούσαν ένας - ένας ζητώντας συγχώρηση από τους συγχωριανούς των.

— Συγχωρέστε με και ο Θεός ας συγχωρέσει

— Συγχωρεμένος νάεισαι, του απαντούσαν οι άλλοι.

Με τα υπολείμματα του ζυμαριού - χυλού που περίσσευε έφτιανε η μάνα μου με το δάχτυλο σταυρούς στ' ανώφλια των θυρών, στ' αμπάρια και στα βαένια, για να μην πατούν και μπαίνουν τα δαιμονικά μέσα στο σπίτι όλο το δωδεκάημερο που ήταν λυτά κι ελεύθερα και για να είναι το σπίτι μας «ντουβλιέτι» δηλαδή γεμάτο απ' όλα τα καλά. Έπειτα κατά το βραδάκι έπαιρνε μιά μικρή κολιεντρίτσα και την κάρφωνε στον τοίχο κι' εκεί έμενε καρφωμένη ως το χρόνο για νάχωμε τ' αμπάρια μας γεμάτα.

Από την Παραμονή το βράδυ, ξημερώνοντας του Χριστού, έβαζαν ένα κούτσουρο μεγάλο στο τζάκι για να είναι δυνατή η φωτιά να πυρωθεί η λεχώνα Παναγία που θα γεννούσε το Χριστό. Αυτό το έθιμο είναι Πανελλήνιο και Πανευρωπαϊκό σχεδόν με μικρές παραλλαγές από τόπο σε τόπο. Το ίδιο το βράδι έπαιρναν και το γυνί και το παράχωναν στη στάχτη βαθειά μέσα στο τζάκι και τ' άφηναν εκεί όλο το δωδεκάημερο. Άλλοι πάλι το πήγαιναν και τόκρυβαν σε μια ρεματιά, σ' έναν λάκκο και τ' άφηναν εκεί ως τα Φώτα. Όπως γράφει ο αείμνηστος καθηγητής λαογράφος Γεώργιος Μέγας, και στο Κωστί της Θράκης έκαμναν το ίδιο ακριβώς με το γυνί.

Το βράδι της Παραμονής όταν στρώναμε τον τράπεζο ή σοφρά, το χαμηλό τραπέζι δηλαδή, έδενε η μανατρανή, η γιαγιά μου, τρεις κολιεντρίτσες με κόκκινο τσαρουχόσχοινο, σειρήτι και τες έβαζε επάνω. Έβαζε: σταφύλια, μήλα, καρύδια κι' απ' όλα τα φρούτα, κυδώνια και λοιπά, που υπήρχαν στο σπίτι καθώς και κρασί για να συμβολίζεται η αφθονία. Έβαζε και το ταψί με τες λαγκίτες - σπάργανα του Χριστού και καταμεσής έστηνε ένα ξύλινο κουτάλι, για να στέκεται ο στήζιαρος στ' αλώνι όπως έλεγε· δηλαδή το ξύλο που ήταν στη μέση στο αλώνι και από το οποίο έδεναν τα ζώα για να φέρνουν γύρω - γύρω όταν αλώνιζαν. Κάναμε το σταυρό μας και οι γυναίκες ιδίως έλεγαν ένα σωρό ευχές. Όταν αποτρώγαμε και τελειώναμε, πιάναμε τον τράπεζο και τον σηκώναμε τρεις φορές στον αέρα λέγοντας «'Αξιον κι' αξιωμένον και τώρα και του χρόνου» Έπειτα τον παίρναμε το σοφρά τον πηγαίναμε κάτω στην άκρη στο πάτωμα και καθόμαστε κατάχαμα και παίρναμε κι εκεί λίγες μπουκιές. Τες τρεις κολιεντρίτσες με το τσαρουχόσχοινο δεμένες τες έβαζε η μάνα μου κατά μέρος για να τες ξαναβάλει στο τραπέζι τ' Αη - Βασιλειού και τα Φώτα.

Απαραίτητο το θεωρούσαν να μεταλαβαίνουν την παραμονή ή και την ίδια την ημέρα των Χριστουγέννων μετά το τέλος της Λειτουργίας. Διάβαζε ο παπάς τη συγχωρητική ευχή και όλοι γονάτιζαν ή έσκυβαν τα κεφάλια τους και κατόπι κοινωνούσαν ένας - ένας ζητώντας συγχώρηση από τους συγχωριανούς των.

— Συγχωρέστε με και ο Θεός ας συγχωρέσει

— Συγχωρεμένος να είσαι, του απαντούσαν οι άλλοι.

ΤΑ ΦΕΤΙΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Θα γιορτάσει όπως πάντα ο Ελληνικός Κόσμος και φέτος τα Χριστούγεννα, που είναι η μεγαλύτερη γιορτή του χρόνου.

Περιζωμένοι όλοι μας με πολλά πιεστικά προβλήματα, αγωνιώντας για το τι μας περιμένει στη νέα χρονιά, που σε λίγες μέρες αρχίζει, στρέφουμε τις ελπίδες μας προς τον Ύψιστο και στηρίζουμε κάθε προσδοκία προς το Θεάνθρωπο Χριστό που ενανθρωπίζεται σε λίγες μέρες στο Ιερό Σπήλαιο της Βηθλεέμ - μιάς περιοχής από τις πιο ταραγμένες του σημερινού κόσμου.

Οι ορθόδοξοι χριστιανοί, που κάθε χρόνο υμνολογούνε και δοξάζουνε το «Νέον Παιδίον» - τον προϋπάρχοντα Θεό, πάντα με ακράδαντη πίστη αναμένουμε κάποια αναγεννητική δροσιά να εκπορευθεί από την ταπεινή φάτνη της Βηθλεέμ.

Ελπίζουμε και πιστεύουμε πως η θεία ΓΕΝΝΗΣΗ του Λυτρωτού της οικουμένης θα συνοδευτεί φέτος με κάποια χάρη του πανάγαθου Θεού και παντοδύναμου.

Δεν μπορεί η κακία του κόσμου, η σκληρή και αμείλικτη μισαλοδοξία να οδηγήσει ολοένα σε σκληρές και ανελέητες συμπληγάδες Εθνη και Λαούς και να κωφεύει στο κήρυγμα της Αγάπης και της Ειρήνης του Χριστού μας, που θα αναγεννηθεί σε λίγες μέρες στη Βηθλιέμ.

Δεν είναι δυνατόν οι άρπαγές, οι κακοποιίες, οι μη έχοντες ανθρωπιά και συνείδηση να επιβιώνουν απολέμητοι και ασύδωτοι...

Η λαχτάρα όλων των ανθρώπων, κάθε χριστιανού για ένα όραμα κόσμου καλύτερου και σωστότερου από τον σημερινό, σαν ευχή και σαν ικεσία προς το Θείο Βρέφος, θα βρεί ανταπόκριση.

Θα ακουστούν οι προσευχές των άδολων και αθώων ανθρώπων για μια ειρηνική

ανθρωπότητα και από μας τους Έλληνες για μια Ελλάδα ομονοούσα και πραγματικά ενωμένη.

Με αυτές τις ευχές υποδεχόμεθα τα φετεινά Χριστούγεννα.

Χρόνια Πολλά.

Βασίλης Βόσιος

Αυτό που βλέπουμε στην παραπάνω φωτογραφία δεν είναι κανένα φάντασμα.

Είναι η Ηπειρώτισσα ηρωίδα «φασκιωμένη» πάνω από πέντε χρόνια στην κεντρ. πλατεία της Κόνιτσας.

Ξένοι έρχονται και ξανάρχονται στην Κόνιτσα ρωτώντας.

— Πότε θα γίνουν τ' αποκαλυπτήρια; Κι εμείς ρωτήσαμε κι απάντηση δεν πήραμε. Ξαναρωτάμε τους αρμόδιους.

Αλήθεια, πότε επιτέλους θα γίνουν τ' αποκαλυπτήρια;

ΕΘΙΜΑ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΑΝ

«Πιστρόφια και Ντολιά»

Τα παλιότερα χρόνια, μέχρι και την Κατοχή, οι άνθρωποι στα χωριά της περιοχής μας και γενικά σ' όλη την ύπαιθρο, ζούσαν πió ζεστά και ομαδικά τις διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις.

Ομαδικά ασχολούνταν στις γεωργικές τους εργασίες. Ομαδικά μετείχαν σε χαρές και λύπες.

Με τ' άγραφα, αλλά τηρούμενα μ' ευλάβεια, έθιμα, εύρισκαν το χρόνο και τον τρόπο, ανάμεσα στις επίπονες δουλειές τους, να ανταμώνουν και ν' απαλύνουν την τραχειά ζωή τους...

Ο γάμος ήταν κορυφαίο γεγονός, τόσο για τους νυμφευόμενους, όσο και για ολάκερο το σόι καθώς και το χωριό.

Οι προετοιμασίες άρχιζαν πριν από μέρες και όλα τέλειωναν με τα «πιστρόφια». Πιστρόφια σημαίνουν επιστροφή των νιόπαντρων μαζί μ' έναν αριθμό συγγενών και φίλων, στο πατρικό σπίτι της νύφης, για φαγοπότι και γλέντι, σαν ανταπόδοση στα γλέντια της Κυριακής στο πατρικό του γαμπρού.

Το Σαββατόβραδο, δηλαδή, τα νιόπαντρα με τον κουμπάρο (νουνό) και άλλους συγγενείς πήγαιναν στο σπιτικό των συμπεθερών, είτε έμεναν στο ίδιο χωριό, είτε σε γειτονικό. Εκεί έτρωγαν και γλεντούσαν ως τα ξημερώματα. Μπορεί τα έθιμα να ήταν ίδια σ' όλα τα χωριά, όμως οι λεπτομέρειες διέφεραν από τόπο σε τόπο.

Έκανα την παραπάνω εισαγωγή, για να πάρουν μιά ιδέα οι νεότεροι που δεν τα 'ζησαν και δεν τα ξέρουν.

Συνεχίζοντας θ' αναφερθώ στα «Ντολιά» όπως γίνονταν το έθιμο αυτό στην Καλλιθέα (Γορίτσα), σύμφωνα με αφήγηση

του Λάμπρου Ντίνου, φίλου του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

(Η λέξη ντολιά προέρχεται από την εντολή).

Όταν τα νιόπαντρα με το νουνό και τους υπόλοιπους συγγενείς και φίλους στρογγυλοκάθονταν στο πατρικό σπίτι της νύφης, οι «υπηρέτες» με τις καρώ ποδιέςσ ερβίριζαν τα φαγητά και, οι οργανοπαίχτες κούρδιζαν τα όργανα. Σε λίγο κάποιος μοιρολόι ταρακουνούσε τον οντά του σπιτιού και δονούσε τις καρδιές των καλεσμένων. Σε κάποια στιγμή έφερναν στο νουνό ένα μαστραπά με κρασί. Τότε εκείνος γέμιζε το ποτήρι, σηκώνονταν από τη θέση του υψώνοντας το ποτήρι και έλεγε: «Τούτο το ποτήρι το πίνω στην υγεία των νεονύμφων να ζήσουν, να τους χαιρόμαστε (Λέγοντας τις ευχές απευθύνονταν στα νιόπαντρα).

Έπειτα ξαναγέμιζε κι έπινε το δεύτερο ποτήρι στην υγεία των γονιών της νύφης. Το τρίτο το 'πινε στην υγεία του πρωτοσυμπέθερου ή άλλου συγγενικού προσώπου και αμέσως του έδωσε την κανάτα να πιεί κι εκείνος άλλα τρία ποτήρια.

Έτσι μεταβιβάζονταν η «εντολή» και συνεχίζονταν από τον έναν στον άλλο, αδειάζοντας τα ποτήρια (άσπρο πάτο) και αλληλοευχόμενοι, ενώ τα όργανα έπαιζαν διάφορα τραγούδια του τραπεζιού (Καθιστικά), ανάλογα με την παραγγελία.

Η κανάτα έκανε το γύρω των τραπεζιών, (τα Ντολιά έδιναν κι έπαιρναν), οι ευχές διασταυρώνονταν ανάμεσα στους συμπεθερούς, οι λαϊκές μελωδίες ασκούσαν μαγική επίδραση στους μερακλήδες και λίγο λίγο το κέφι μεγάλωνε όσο περνούσε η ώρα.

Έφταναν τα μεσάνυχτα και τα «Ντολιά» συνεχίζονταν. Ξαφνικά κάποιος συγγενής του γαμπρού, απευθυνόμενος προς

ΑΛΒΑΝΙΑ

(AUDIATUR ET ALTERA PARS — Ας ακουστεί και η άλλη πλευρά)

του Νικ. Χ. Ρεμπέλη

Ο κ. Τουφίδης, μετά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Αλβανία, κάμνει, στο τεύχος Αυγούστου, διάφορες διαπιστώσεις για τα έργα και την πρόοδο, που συντελέστηκαν εκεί τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Αντιπαρέρχομαι χωρίς σχόλια όσα π.χ. γράφει: «... για τον καινούργιο άνθρωπο, της σοσιαλιστικής κοινωνίας ... η Αλβανία σήμερα μέσα σ' ελάχιστο χρόνο μπορεί να πλήξει τον εχθρό απ' όπου κι αν έρθει, από θάλασσα, στεριά ή αέρα!... η πρόδοός της πρέπει να γίνει για πολλές χώρες παράδειγμα για μίμηση», δεν μπορώ όμως, πρώτα - πρώτα ως φιλόλογος, να αφήσω ασχολίαστη την παρακάτω φράση:

τη μάνα της νύφης φώναζε:

«Τον πέτσ'κο, φέρε μας τον πέτσ'κο»(κόκορα). Επαναλαμβάναν και οι άλλοι τα ίδια λόγια, οπότε η πεθερά αναγκάζονταν να πραγματοποιήσει την επιθυμία των καλεσμένων κι έφερνε απ' το κοτέτσι τον κόκορα.

Κάποιος πότιζε τον πετεινό ρακί κι εκείνος σε λίγο, τρικλίζοντας δω κι εκεί, «λαλούσε».

Αυτό προκαλούσε πολύ γέλιο μα οι συμπεθέροι δεν εννούσαν να σταματήσουν τις επιθυμίες τους.

«Τον πέτσ'κο στο φούρνο» φώναζε κάποιος και η ίδια φράση επαναλαμβάνονταν από τους άλλους. Έτσι ο καημένος ο πετεινός λίγο αργότερα γίνονταν μεζές και το «ζιαφέτι» τέλειωνε κατά τις πρωινές ώρες.

Με τον κόκορα και τ' άλλα ψητά ξεκοκκαλισμένα και τα γλυκόπιτα κρασιά πιωμένα.

«Στη σημερινή Αλβανία εφαρμόζεται η σπαρτιατική αγωγή σε συνδυασμό με την αρχαία Αθηναϊκή ανάπτυξη της τέχνης και της Επιστήμης». Ας δούμε πως έχουν τα πράγματα.

Η Αρχαία Σπάρτη με τον κλειστό τρόπο ζωής των πολιτών και το όλο σύστημα αγωγής προσφέρεται σε πολλά σημεία για ένα τέτοιο παραλληλισμό· η Αθήνα όμως όχι.

Παραθέτω μερικές σκέψεις, όπως συνάγονται από τον Επιτάφιο του Περικλή, ο οποίος σ' αυτό το λόγο εγκωμιάζει το δημοκρατικό πολίτευμα των Αθηνών με σαφείς υπαινιγμούς στο ολιγαρχικό πολίτευμα της Σπάρτης.

Δημοκρατία στην Αθήνα, γιατί η εξουσία ανήκε στο λαό και στηριζόταν στην ισοπολιτεία, ισονομία, αξιοκρατία, ελευθερία σκέψεως και λόγου. Η πόλη ήταν ανοιχτή σε όλους για να την ιδούν και να τη

Με ευχές, χαιρετούρες και τ' ανάλογα τραγούδια από τη λαϊκή κομπανία (τακίμι), οι συμπεθέροι χωρίζονταν και τα νιόγαμπρα επέστρεφαν στο σπιτικό τους οριστικά πιά.

Ο γάμος ένωνε δύο συγγενολόγια, τα πιστρόφια επισφράγιζαν αυτό το αντάμωμα και τα Ντολιά δημιουργούσαν ένα χαρούμενο κλίμα που θα 'μενε αξέχαστο στη μνήμη των γλεντοκόπων του ζιαφετιού...

Σε τέτοια γλεντοκόπια, ήταν μερικοί που πρωτοστατούσαν δίνοντας ζωή και ιδιαίτερο τόνο σ' αυτά. Ένας τέτοιος κεφάλτος καλεσμένος, σε πολλά γοριτσιώτικα γλέντια, ήταν ο Βασίλης Βαγενάς από την Κόνιτσα.

Μερακλής χορευτής στα παλιακά, διακρίνονται ο Γοριτσώτης Γρηγόρης Λάμπρου που χόρευε «Μπεράτι» «Ντιβόλ» και άλλους παλιούς χορούς.

Σωτ. Τουφίδης

Σημείωση:

Η λέξη dollì = ντολί, σημαίνει στ' αλβανικά πρόποση.

θαυμάσουν, σε αντίθεση με τη Σπάρτη, που με τις «ξενηλασίες» περιόριζε την παραμονή των ξένων στην πόλη και απαγόρευε τα ταξίδια των Σπαρτιατών σε άλλες πόλεις χωρίς άδεια των Εφόρων.

Στην Αθήνα η ομορφιά και η χαρά της ζωής, τα χαρούμενα πρόσωπα, η ατομική ελευθερία, η εύκολη και ανεμπόδιστη απόλαυση των παντός είδους υλικών αγαθών, τα οποία έμπαιναν στην πόλη από παντού, η αυθόρμητη και συνειδητή πειθαρχία, η απονήρευτη φιλία, το φιλελεύθερο πνεύμα, η αξιοκρατική συμμετοχή στα κοινά, η ελευθερία στην εκλογή του επαγγέλματος που ο καθένας επιθυμεί και ως αποτέλεσμα όλων αυτών η άνθιση των Γραμμάτων και των Τεχνών, ενώ στη Σπάρτη οι ξενηλασίες, οι καχυποψίες, οι πολεμικές ετοιμασίες, οι επίπονες στρατ. ασκήσεις, οι πονηριές, η επιβεβλημένη πειθαρχία, τα σκυθρωπά πρόσωπα, η παρακολούθηση, τέλος, της ιδιωτικής ζωής των από τους Εφόρους.

Έτσι λοιπόν η Σπάρτη αντιπροσώπευε τη δύναμη των όπλων. Με αυτά ήταν στεφανωμένη. Γι αυτό και όταν νικήθηκε από τους Θηβαίους στα Λεύκτρα (372 π.Χ.) τα άνθη των στεφάνων της μαράθηκαν σχεδόν όλα. Αντίθετα η Αθήνα, το κλεινό Άστυ, αντιπροσώπευε τη δόξα των Γραμμάτων και της Καλλιτεχνίας. Γι αυτό, μολονότι νικήθηκε από τους Σπαρτιάτες στους Αιγός ποταμούς (404 π.Χ.) η δύναμή της προσωρινά κατέρρευσε, αλλά το πνεύμα της παρέμεινε αθάνατο ανά τους αιώνες.

Επομένως είναι παράτολμο τόλμημα να συσχετίζουμε το αθηναϊκό μεγαλείο, που ήταν απόρροια όλων όσα προαναφέραμε, με τα τεχνικά επιτεύγματα των Αλβανών, που κανείς δεν τα αρνείται. Θα έλεγα όμως αλλοίμονο στον επισκέπτη εκείνο, που δεν μπορεί ή δεν θέλει να ιδεί και να διακρίνει πίσω από τα ορατά και τη θε-

αματική βιτρίνα, που «κατά παραγγελίαν» του παρουσιάζουν, και τα άλλα τα αόρατα, τον πόνο και καημό, τη φοβία, την αστυνόμευση, τη φτώχεια, τη μιζέρια και όσα άλλα...

Γι αυτό, για να επανέλθω στον Περικλή, το μήνυμα του Επιταφίου είναι το πολιτικό εκείνο απόφθεγμα: «Το εύδαιμον το ελεύθερον, το δε ελεύθερον το εύψυχον» (Θουκ. Β. 43), δηλ. η αληθινή ευτυχία των ανθρώπων θεμελιώνεται στη λευτεριά, που την απόχτησαν με την παλληκαριά.

Κι ας μου επιτραπεί να έχω τη μωρία να φρονώ πως ο αλβανικός λαός πραγματική ελευθερία δεν έχει. Πολέμησε με πείσμα τον κατακτητή για το πολύτιμο αυτό αγαθό, αλλά έγινε δέσμιος ενός καθεστώτος, το οποίο με την καταπίεση, την καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις διώξεις των αντιφρονούντων, τη στέρηση της ελευθερίας του λόγου, την τρομοκρατία, την προσωπολατρία, κι ακόμα με τα επονεϊδιστα και φαιδρά εκείνα παραμεθόρια συρματοπλέγματα και τα καταγέλαστα σκάμματα, προσβάλλει, εξευτελίζει και καταρρακώνει την υψηλή έννοια του Ανθρώπου, ως αυτόνομου και αυτεξούσιου Λογικού Όντος.

**Απάντηση στον κ. Ν. Ρεμπέλη
από τον Σωτ. Τουφίδη**

Ο κ. Ρεμπέλης, παίρνοντας αφορμή από μια φράση σε δημοσίευσμά μου για την Αλβανία (Τεύχ. Ιουλ. Αυγ.), σχολιάζει τον Επιτάφιο του Περικλή και αντιπαραβάλλει τα πολιτεύματα Αθήνας και Σπάρτης, με μύδρους ενάντια στη γειτονική χώρα.

Φυσικά, έχει κάθε δικαίωμα ο κ. Ν. Ρ. να γράψει ότι θέλει, εξάλλου αυτό μπορεί να τον αγακουφίζει κιόλας, γιατί έτσι ίσως να βγάζει και τ' απωθημένα του. Το

περιοδικό, από την πλευρά του παρέχει τις στήλες του στον ελεύθερο διάλογο και οι φίλοι αναγνώστες μπορούν να βγάλουν τα δικά τους συμπεράσματα.

Τα θέματα που θίγει στο παραπάνω δημοσίευμα ο κ. Ρ. είναι πολλά και μεγάλα και για να συζητηθούν ίσως να μην έφταναν τα περιοδικά όλης της χρονιάς.

Από τη μεριά μου θα δώσω μερικές απαντήσεις, σεβόμενος τους αναγνώστες και τον περιορισμένο χώρο του περιοδικού.

Όταν έγραφα, λοιπόν, ότι στην Αλβανία εφαρμόζεται η σπαρτιάτικη αγωγή, εννοούσα τα εξής:

Σ' αυτή τη χώρα γυμνάζονται όλοι (κυρίως με την εργασία - Fisik Punja) και ζουν λιτά, δηλαδή χωρίς τις σπατάλες της λεγόμενης «καταναλωτικής κοινωνίας». Αποτέλεσμα αυτής της εργασίας είναι το θαυμαστό θέαμα των δεντροφυτεμένων λόφων και των αποξηραμένων βάλτων.

Τα αλβανόπαιδα αντί να χαλαρίζουν το χρόνο τους σαν «καμάκια» στα τουριστικά θέρετρα, ή να πετάνε μπουκάλια σαν «χούλιγκανς» και να σκοτώνουν στα ποδοσφ. γήπεδα, ή να μαλθακοποιούνται στις διάφορες ντισκοκαφετέριες, απολαμβάνοντας το «νιρβάνα» με τα ποικίλα ναρκωτικά, περνούν τον καιρό τους δημιουργικά με «σπαρτιάτικη λιτότητα».

Τι να γίνει, διαφορά φιλοσοφίας, βλέπετε. Οι Αλβανοί προτιμούν την αξιοπρεπή λιτή ζωή, παρά την όποια πρόσκαιρη καλοπέραση, που θα τους χρέωνε ακόμα και τα δισέγγονά τους, βάζοντάς τους θηλειά στο λαιμό με το ξεπούλημα της ανεξαρτησίας τους, όπως γίνεται με τις διάφορες «μπανασιάς» του «Ελεύθερου κόσμου».

Ας πάμε τώρα στο άλλο σκέλος της πρότασης: «... σε συνδυασμό με την αρχαία αθηναϊκή ανάπτυξη της τέχνης και της επιστήμης».

Τούτοι οι άνθρωποι (οι Αλβανοί), πριν από λίγες δεκαετίες, δεν είχαν τίποτα. Βρίσκονταν κυριολεκτικά στο ΜΗΔΕΝ.

Σε πολύ σύντομο χρόνο - με καλό νοικοκυριό - προόδευσαν υλικά και πνευματικά. Έτσι σήμερα αναπτύσσονται με άλματα οι τέχνες και οι επιστήμες.

Η Αρχαιολογική επιστήμη δουλεύει ακατάπαυστα και βγάζει από τη γη τους θησαυρούς της τέχνης που γεμίζουν τα μουσεία.

Τα Μουσεία ξεφυτρώνουν το ένα μετά το άλλο και καθημερινά τα επισκέπτονται πλήθη ανθρώπων και κυρίως νέοι.

Τα θέατρα ανεβάζουν αξιόλογα έργα Αλβανών και ξένων συγγραφέων, με αξιοθαύμαστη σκηνοθεσία και άψογο παίξιμο των ηθοποιών.

Η μουσική αγκαλιάζει όλα τα είδη· από το παλιό λαϊκό μοτίβο, ως την όπερα. (είναι γνωστή και στους Αθηναίους η συμφωνική ορχήστρα των Τιράνων με το δεκατριάχρονο βιολίστα, που παρουσιάστηκε πριν από λίγα χρόνια στο Ηρώδειο. Κατά τους δικούς μας μουσικοκριτικούς, τέτοια ορχήστρα, η Αθήνα θα έχει, ίσως, μετά από πενήντα χρόνια...)

Σ' όλη την Αλβανία οι βιβλιοθήκες είναι τα πιο πολυσύχναστα στέκια των νέων. Μελισσολόι, η νεολαία, ανεβοκατεβαίνει τα σκαλιά νύχτα και μέρα. (Μόνο η βιβλιοθήκη στους Αγ. Σαράντα - πόλη των 12,5 χιλ. κατοίκων - με 70 χιλ. τόμους βιβλίων, έχει ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ τακτικούς αναγνώστες).

Για να μην κάνω κατάχρηση χώρου, όπως και στην αρχή υποσχέθηκα, δε θ' αναφέρω περισσότερα παραδείγματα από ακαδημίες, ινστιτούτα κλπ. Νομίζω ότι αυτά τα λίγα δείχνουν την πνευματική ανέλιξη της χώρας και ο νοών νοείτω. Οι προχαιρά αθηναϊκή ανάπτυξη της τέχνης και κατειλημμένοι και δύσπιστοι κάνουν πως

δεν τα βλέπουν. Η πραγματικότητα όμως είναι πραγματικότητα.

Δε λέμε ότι όλα στη γειτονική χώρα είναι ιδανικά - τέτοιο πράγμα ούτε οι ίδιοι δεν το λένε κι ούτε για φιλοφρόνηση δε θέλουν να τ' ακούσουν. Κάνουν προσπάθειες οι άνθρωποι σε όλους τους τομείς και για τούτο είναι αξιέπαινοι...

Όσο για τη Δημοκρατία στην εποχή του Περικλή, είχε πραγματικά μια αναλαμπή - άλλωστε γι αυτό κι εγώ μιλώ για ανάπτυξη της τέχνης και της επιστήμης - αλλά δεν πρέπει και να εξιδανικεύουμε τα πράγματα, όπως κάνει ο κ. Ρ πίο πάνω.

Γιατί είναι γνωστό ότι για να γίνουν τα περίλαμπρα έργα της Ακρόπολης και το αριστούργημα του Παρθενώνα χρειάστηκαν, εκτός από τα πολλά τάλαντα της Αθηναϊκής Συμμαχίας και μερικές δεκάδες χιλιάδες ανθρώπινες ζωές δούλων. Είναι επίσης γνωστό ότι οι «Ελεύθεροι¹» Αθηναίοι δε δούλευαν (έλεγαν χαμπέρια στην αγορά) και οι δουλειές γίνονταν από τους «Μέτοικους» και προπαντός από τους δούλους που δεν είχαν κανένα δικαίωμα (οι δούλοι), αλλά ήταν εξαναγκασμένοι να δουλεύουν σαν τα βόδια.

Στην αρχαιότητα επικρατούσε η αντίληψη ότι οι δούλοι είναι «ομιλούντα εργαλεία». Αφού και μεγάλοι φιλόσοφοι σαν τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη θεωρούσαν για ζώα τους δούλους, μπορούμε εύκολα να συμπεράνουμε πόσο πολιτισμένοι και φιλόανθρωποι προς τους δούλους θα ήταν οι άλλοι Αθηναίοι...

Επομένως για πιά ελευθερία μας μιλάει ο κ. Ρ. Την Ελευθερία των ολίγων;

Αλλά κι αυτοί ακόμα, δεν την είχαν πάντα. Όλοι ξέρουμε πολύ καλά τι έπαθε ο καημένος ο Σωκράτης που μιλούσε ελεύθερα για «καινά δαιμόνια». Τον εξαπόστειλαν στον Άδη με το κώνειο.

Ας μη λέμε λοιπόν μεγάλες κουβέν-

τες. Κατά την ταπεινή μου γνώμη και η Ελευθερία είναι σχετική από τα αρχαία χρόνια ως τα σημερινά. Πάντα, όταν το κατεστημένο κινδυνεύει από τα «καινά δαιμόνια» (καινούριες ιδέες) τότε ρίχνει στον κάλαθο των αχρήστων τις ελευθερίες των πολλών και αδυσώπητα χτυπάει τους ονειροπόλους της ελευθερίας.

Από τέτοια χτυπήματα εμείς οι Ρωμιοί είμαστε γεμάτοι εμπειρίες. Δεν πέρασαν πολλά χρόνια από κάτι σχέδια καινούριων «Περικλήδων» που μας γυψάρανε στο όνομα της κατακαημένης Ελευθερίας.

Σημείωση: Ο Ηρόδοτος (V, 97 και VIII, 65) μας πληροφορεί ότι στην εποχή των Περσικών πολέμων οι Ελεύθεροι Αθηναίοι ήταν 30 χιλιάδες, αργότερα ο Κατησικλής μας λέει πως στην απογραφή που έκανε ο Δημήτριος ο Φαληρεύς γύρω στο 310 π.Χ. οι ελεύθεροι πολίτες ήταν 21 χιλιάδες, οι μέτοικοι 10 χιλ. και οι δούλοι 400 χιλ.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ
Α' ΔΙΜΗΝΟΥ 1987
ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΕΧΝΗΣ**

«ΕΥΜΑΡΟΣ» Φωκίδος 26 Αθήνα

12-31 /1/1987 Dieter Masuhr

Ζωγραφική από τα ταξίδια του.

26 Ιαν. - 5 Φεβρ. 1987 O Lusses Belz

Ζωγραφική - χαρακτηριστική - Σχέδιο - Κολλάζ

6-21 Φεβρ. 1987 Thomas Müller

Ζωγραφική

2 - 21 Φεβρ. 1987 Βύρων Ζωγράφος

Ζωγραφική

Ώρες λειτουργίας των εκθέσεων:

Καθημερινές 10.00 - 14.00 και 18.00 - 21.00

Σάββατο 10.00 - 14.00

ΣΤΟ ΣΠΥΡΟ ΣΙΜΟ ΠΟΥ ΕΦΥΓΕ ΝΩΡΙΣ

Στις 9 του Δεκέμβρη κηδεύτηκε στη γενέτειρά του, τη Δροσοπηγή Κόνιτσας, ο εξαιρετος άνθρωπος και δάσκαλος - καθηγητής στο Γυμνάσιο Κόνιτσας Σπύρος Σίμος. Στην κηδεία του παραβρέθηκαν φίλοι και γνωστοί, γονείς μαθητών, ο σύλλογος των καθηγητών Γυμνασίου και Λυκείου, ο σύλλογος γονέων και αντιπροσωπεία μαθητών.

Τον επικήδειο εκφώνησε ο δ/ντής του Γυμνασίου Αν. Τσιτσιμίδης. Συγκινητικά ήταν και τα λόγια με τα οποία η μαθήτρια Αρετή Στασινού, εκ μέρους όλων των μαθητών, αποχαιρέτησε το δάσκαλό της.

Είπε ο κ. Τσιτσιμίδης:

Αξέχαστε συνάδελφε Σπύρο· σε μένα έλαχε ο κλήρος να σου απευθύνω λόγο ύστατου χαιρετισμού. Στέκω μπροστά σου μετέωρος και εκστατικός για τον αδόκητο χαμό σου, γιατί κανείς δεν περίμενε ένα τέτοιο τέλος και σε μια τέτοια ηλικία να σβήσεις, αφήνοντας πίσω σου γυναίκα, παιδιά, γέροντες γονείς, συγγενείς και φίλους, που τόση ανάγκη σε είχαν.

Ασφαλώς ο θάνατος είναι κοινή τύχη όλων των ανθρώπων· απαλύνεται, όμως, ο πόνος των οικείων και συγγενών, όταν ο άνθρωπος εγκαταλείπει τον μάταιο τούτο κόσμο, αφού εκπληρώσει κατά το δυνατό, ένα μέρος των υποχρεώσεών του. Ο πόνος, όμως όλων, που βρίσκονται γύρω σου, είναι πολύ μεγάλος, γιατί χάνουν ένα σύζυγο, ένα πατέρα, ένα παιδί, ένα συνάδελφο, ένα φίλο, ζωντανό και ενεργό, που τόσα πρόσφερε και ήθελε τόσα ακόμη να προσφέρει.

Τούτη τη στιγμή, θεωρώντας σε νεκρό σκέφτομαι τις πολλές σου και μεγάλες αρετές· προπαντός αυτή την καλοσύνη σου, μια καλοσύνη, που πήγαζε κατ' ευ-

θεία, απ' την καρδιά σου. Καλός οικογενειάρχης, καλός συνάδελφος, καλός συνάνθρωπος, καλός παιδαγωγός.

Εμείς, που σε γνωρίσαμε από πολύ κοντά στο σχολείο, δε θα ξεχάσουμε ποτέ τον ακέραιο χαρακτήρα σου, τον υποδειγματικό συνάδελφο, τον ακούραστο συνεργάτη, τον επιστήμονα, τον παιδαγωγό. Αγαπητός στα παιδιά, γιατί τα περιέβαλες με αμέριστη αγάπη, αγαπητός στους συναδέλφους, γιατί η συνεργασία σου δεν ήταν επίπλαστη και φαινομενική αλλά ήταν αποτέλεσμα της πλατιάς σου καρδιάς, της απεριόριστης αγαθότητας.

Όλους τους αντιμετώπιζες με το χαμόγελο το τόσο χαρακτηριστικό, που δε θα το ξαναδούμε, που όμως, δε θα το ξεχάσουμε, όπως δε θα ξεχάσουμε όλες σου τις αρετές.

Ήσουν μέσα στο σχολείο μια προσωπικότητα με πολλή απλότητα, αλλά και εγκαρδιότητα. Πρωτάνευε η λογική και η σωστή κρίση σε ό,τι έλεγες και ενεργούσες.

Αυτή τη στιγμή, που όλοι βρισκόμαστε τυριγύρω σου, ας ενώσουμε τις προσευχές μας στον Ύψιστο, και ας τον παρακαλέσουμε να αναπαύσει την ψυχή σου, να δώσει παρηγοριά στους πονεμένους συγγενείς σου, που τώρα περνούν τη μεγάλη τους δοκιμασία.

Απάλυνε, Κύριε, τον πόνο τους, χύσε, βάλαμο παρηγοριάς στις καρδιές τους, ώστε να αντιμετωπίσουν με θάρρος τη ζωή. Γίνε βοηθός τους και κάνε τις καρδιές τους δυνατές, για να δοξάζεται το Άγιο όνομά Σου.

Αιωνία σου η μνήμη
αξέχαστε συνάδελφε Σπύρο

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι Σύλλογοι των καθηγητών του Γυμνασίου και του Λυκείου Κόνιτσας, με αφορμή το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του συναδέλφου Σίμου Σπυρίδωνα, Μαθηματικού, που διακρίθηκε για το ήθος και την ακεραιότητά του, τη διακαισύνη, τη συνεργατικότητα και την αγάπη προς τους συναδέλφους του και τους μαθητές, συνήλθαν εκτάκτως την Τρίτη 9 Δεκεμβρίου 1986 και αποφάσισαν τα εξής:

1. Να αργήσουν τα Σχολεία, Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο Κόνιτσας, την 10/12/86, ημέρα της κηδείας του εκλιπόντος

2. Να παραστούν σύσσωμοι οι Σύλλογοι των καθηγητών και αντιπροσωπεία μαθητών στην εκφορά του συναδέλφου.

3. Να κατατεθούν στεφάνια στη σωρό του

4. Να δημοσιευθεί το ψήφισμα στο Δελτίο της ΟΛΜΕ, και στον ημερήσιο τύπο των Ιωαννίνων.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου γονέων των μαθητών του Γυμνασίου Κόνιτσας, βαθύτατα συγκλονισμένο από τον πρόωρο χαμό του άξιου και σ' όλους αγαπητού καθηγητή του Γυμνασίου μας ΣΠΥΡΟΥ ΣΙΜΟΥ, συνεδρίασε σήμερα, 9-12-1986, έκτακτα και ομόφωνα ψήφισε:

1. Να εκφράσει θερμά συλλυπητήρια και τη συμπάραστασή του στην απορφανισμένη του οικογένεια.

2. Αντιπροσωπεία του Συλλόγου να παραστεί στην κηδεία του.

3. Στη μνήμη του και αντί στεφάνου, να κατατεθεί σε ευαγές Ίδρυμα ανάλογο χρηματικό ποσό.

4. Το παρόν να δημοσιευθεί στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Δασκάλων και Νηπιαγωγών Περιφέρειας Κόνιτσας, συγκλονισμένο από τον αιφνίδιο και απροσδόκητο θάνατο του Καθηγητή Γυμνασίου Κόνιτσας και λαμπρού επιστήμονα Σπύρου Σίμου, συνήλθε σε έκτακτη Συνεδρίαση και αποφάσισε ομόφωνα:

1. Να παραστεί αντιπροσωπεία του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου στην κηδεία του.

2. Να εκφράσει τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένεια του θανόντος.

3. Αντί στεφάνου να κατατεθεί χρηματικό ποσό, υπέρ του Γηροκομείου Κόνιτσας, για την ανάπαυση της ψυχής του εκλιπόντος και

4. Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

Κόνιτσα, 10 Δεκεμβρίου 1986

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευαγγέλου Ευάγγελος

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Κορτσινόγλου Ιωάννης

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

(Για τον Διονύσιο Βαρδάκη)

Ήταν ένα παγερό χειμωνιάτικο απόγευμα 1975. Τα παιδιά δουλεύανε στα Εργαστήρια, όταν ξαφνικά δύο παιδικές τρεμάμενες φωνές μας αναστάτωσαν.

Κε Διευθυντά ο κ. Βαρδάκης κάτι έπαθε, δεν μπορεί να μιλήσει και δεν κουνάει το χέρι του.

Πεταχτήκαμε και πήγαμε στο Επιπλο-

ποιείο. Ο Διονύσης κάτι πήγε να πεί, τραύλιζε η γλώσσα του και μας κοίταζε με αγωνία. Αμέσως τον πήραμε για το γιατρό. Φεύγοντας - το θυμάμαι - έρριξε ένα απλάνες βλέμμα προς τα παιδιά και δυό δάκρυα κύλισαν στο πρόσωπό του. Έφυγε χωρίς να ξαναγυρίσει στο αγαπημένο του Εργαστήρι.

Ο Διονύσης Βαρδάκης γεννήθηκε το 1916 στον Πύργο της Κόνιτσας από γονείς όχι και τόσο πολύ εύπορους. Αν και είχε όρεξη και ζήλο στα γράμματα εν τούτοις δεν αξιώθηκε να σπουδάσει. Αυτά φυσικά που στάθηκαν εμπόδιο για σπουδές ήταν, η φτώχεια και οι τότε κακοί καιροί.

Τίποτε όμως δεν τον εμπόδισε να γίνει ένας φτασμένος και άριστος τεχνίτης. Επιπλοποιός και ξυλογλύπτης.

Διορίστηκε στο τότε Ορφανοτροφείο, που ήταν στην άνω Κόνιτσα, το 1934 μέχρι το 1936, ως εποχιακός ξυλογλύπτης. Αργότερα το 1945 διορίστηκε μόνιμος Υπάλληλος και υπηρέτησε μέχρι το 1975.

Το πέρασμά του σ' αυτόν τον μάταιο και γεμάτο κακία κόσμο, ήταν άψογο, η δε Υπαλληλική του ζωή στο Ίδρυμα υπήρξε κάτι παραπάνω από υποδειγματική. Ήταν πράγματι ο δάσκαλος των παιδιών στην τέχνη και ο δάσκαλος στους Υπαλλήλους, παλιούς και νέους.

Εάν, όπως προαναφέραμε, άλλα πράγματα τον εμπόδισαν να μη προχωρήσει σε γυμνασιακές και μετέπειτα σπουδές, δεν τον εμπόδισε όμως τίποτε, ώστε να είναι ο γνώστης της τέχνης και ο φίλος της λογοτεχνίας, της κλασικής μουσικής, της φωτογραφίας και της κινηματογραφικής τέχνης.

Τα βράδια, τότε που δεν υπήρχε η τηλεόραση και το βίντεο, πόσες φορές δεν μάζευε τα παιδιά στην αίθουσα ψυχαγωγίας και πρόβαλε από το πλούσιο αρχείο του, σλάϊτς και κινηματογραφικές ταινίες

από εκδρομές ή άλλες εκδηλώσεις του Ίδρυματος. Εμείς που ζήσαμε πολλά χρόνια μαζί του, ειλικρινά τον θαυμάσαμε και για τα παιδαγωγικά του χαρίσματα, καίτοι δεν ήταν με Παιδαγωγικό πτυχίο δάσκαλος. Προσπαθούσε με την υπομονή του, εκεί στο Εργαστήρι που σμίλευε το ξύλο να σμιλεύει και να «φτιάχνει τους χαρακτήρες των παιδιών». Πάνω απ' όλα όμως προσπαθούσε με το παράδειγμά του πάντοτε να διδάσκει τα παιδιά. Ήταν δηλ. ο ποιήσας πρώτα και μετά διδάξας δάσκαλος τέχνης. Πόσα ορφανά και απροστάτευτα παιδιά δεν είχαν την προστασία του και μετά την Ιδρυματική τους ζωή. Πόσοι μαθητές φεύγοντας από το Ίδρυμα δεν παίρνανε τηλέφωνο να τους συμβουλέψει για πολλά τεχνικά πράγματα. Πόσοι μαθητές δεν περνάγανε ειδικά από την Κόνιτσα για να δουν τον δάσκαλό τους. Και εκείνος με ικανοποίηση έλεγε: «Μπορεί να μην έχω οικογένεια αλλά είμαι ο πιο πολύτεκνος άνθρωπος.

Για τον Διονύση δεν υπήρχε Υπαλληλικό ωράριο. Ξεχνιότανε στο Εργαστήρι που δεν είχε τότε την πολυτέλεια την σημερινή σε ηλεκτροκίνητα μηχανήματα. Η ικανοποίησή του ήταν η μάθηση των παιδιών.

Στις 29-11-1986 ο Διονύσιος Βαρδάκης έφυγε για πάντα

Αγαπητέ Διονύση.

Εμείς οι συνεργάτες σου, μέσα στο Ίδρυμα, θα σε έχουμε για παράδειγμα, οι δε απανταχού της Ελλάδας μαθητές σου δεν θα ξεχάσουν ποτέ τον δάσκαλό τους, τον προστάτη τους, τον πατέρα τους.

Ας είναι αιώνια η μνήμη σου.

Ε.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΟΣ ΤΥΦΛΟΥ»

του κ. Χρήστου Σκανδάλη

Κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «ΧΡΗΣΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ» της Χρυσάφη Ι. Πανέζη το βιβλίο: «ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΟΣ ΤΥΦΛΟΥ» του κ. Χρήστου Σκανδάλη, Σχολικού Συμβούλου Ειδικής Αγωγής που βραβεύτηκε στο διαγωνισμό παιδικού βιβλίου του Συνδέσμου Φιλολόγων Καρδίτσας.

Όπως σημειώνεται στην έκδοση: «Το βιβλίο ενός τυφλού» δεν είναι μια συνηθισμένη μυθιστορία. Είναι μια πραγματικότητα από τη στάση της Κοινωνίας μας έναντι ενός αναπήρου ατόμου, όπως χαρακτηρίζεται και το τυφλό.

Σαν τα περισσότερα άτομα της κατηγορίας του, θεωρείται στην αρχή «μιάσμα» δοκιμάζει μετά τον οίκτο της κοινωνίας και τέλος αξιώνεται να ενταχθεί μέσα σ' αυτή!

«Το βιβλίο ενός τυφλού» είναι μια συνταρακτική ιστορία που υψώνεται σα φωνή διαμαρτυρίας όλων των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες: Ότι έχουν ικανότητες και δυνατότητες και πρέπει να ζήσουν στην κοινωνία, όπως όλοι μας!

Ότι πρέπει η κοινωνία να κάνει το χρέος της».

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Χρ. Σκανδάλης εμφανίζεται στα ελληνικά γράμματα, κυρίως δε στην παιδική λογοτεχνία. Άλλα έργα του όπως «Ο ΒΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ», «Η ΜΑΡΜΑΡΕΝΙΑ ΚΟΡΗ ΚΛΑΙΕΙ», «ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» που κυκλοφόρησαν από το 1979 και μετά, γνώρισαν εξαιρετικά επιτυχία και εξασφαλίζουν στο συγγραφέα αξιόλογη θέση μεταξύ των δημιουργών παιδικού βιβλίου. «ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΟΣ ΤΥ-

ΦΛΟΥ» είναι ένας ακόμη χρυσός κρίκος στην αλυσίδα που όλο και μακραίνει.

Το διάβασμά του από μικρούς και μεγάλους δεν θα είναι μόνο ευχάριστο, αλλά και ωφέλιμο.

I.T.

Λάβαμε δύο νέα βιβλία του σεβαστού φίλου και μεγάλου δασκάλου Κ. Λαζαριδη. Το ένα έχει τίτλο «Η ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΗ» (Γενικά στοιχεία Χλωρίδας Κουκουλίου και Χαράδρας Βίκου) και το άλλο, «ΒΟΤΑΝΙΚΑ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ» (του ίδιου χώρου).

Ο ακαταπόνητος μπάρμπα Κώστας, που ζει στο γειτονικό μας Ζαγόρι (Κουκούλι) είναι γνωστός στο Πανελλήνιο από τις πολλές ιστορικές και λαογραφικές του εργασίες, που γράφει και τυπώνει, εδώ και τόσα χρόνια.

Στα νέα του βιβλία, που έχουν αριθμούς 35-36 στη «ΜΙΚΡΗ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ» μας δίνει στοιχεία για τη συλλογή βοτάνων και μας εξηγεί τον τρόπο και τις μεθόδους ταξινόμησης και διατήρησής τους.

Ο Κ.Λ., όπως είναι γνωστό, διατηρεί μια πλούσια συλλογή με βότανα των περιοχών Κουκουλίου και Βίκου.

Στο βιβλίο με αριθ. 36 γίνεται η παράθεση δέκαπέντε φυτών της χλωρίδας (περιοχής Κουκουλίου - Βίκου) με βοτανολογικά και λαογραφικά στοιχεία. Μετά τη μεγάλη του προσφορά στη λαογραφία του Ζαγοριού, για την οποία και έλαβε κατά καιρούς αρκετές τιμητικές διακρίσεις, τώρα καθιερώνεται και ως βοτανολόγος.

Έτσι, ο συνταξιούχος δάσκαλος, αντί να χάνει το χρόνο του στα καφενεία με το τάβλι, όπως γίνεται με άλλους συναδέλφους του ή συνομηλίκους, αξιοποιεί κάθε ώρα και στιγμή παραγωγικά κι ωφέλιμα.

Στις 17 Νοεμβρη οι μαζικοί φορείς της Κόνιτσας τίμησαν τους αγωνιστές του Πολυτεχνείου στην Κεντρική Πλατεία. Πλήθος κόσμου πλαισίωσε την απέριττη εκδήλωση και για πρώτη φορά παραβρέθηκαν όλες οι αρχές, ο Δήμαρχος, ο Φρούραρχος, ο Διοικητής της αστυνομίας, οι οποίοι κατέθεσαν στεφάνι στη μνήμη των νεκρών αγωνιστών, μαζί με τους εκπροσώπους των κομμάτων, των νεολαιών, των σχολείων και των συλλόγων.

Η εκδήλωση περιελάμβανε και επιμνημόσυνη δέηση η οποία τελικά δεν έγινε, γιατί ο Δεσπότης δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα των διοργανωτών, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε σχετική εντολή, από τη Νομαρχία. Αναρωτιόμαστε αν κάθε φορά που χαρίζει πλούσια τα ελέη του συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις του Γράμμου και της 3ης Γενάρη, έχει σχετικές εντολές. Μήπως ο αμερόληπτος ιεράρχης υποκαθιστώντας το «Μεγάλο Κριτή» έλαβε την απόφαση να χωρίσει τους αμνούς από τα ερίφια;

Οι εκδηλώσεις για τη 17 Νοέμβρη ολοκληρώθηκαν το απόγευμα της ίδιας μέρας στο Κέντρο Νεότητας με ένα τιμητικό αφιέρωμα. Διαβάστηκαν μαρτυρίες, ντοκουμέντα και λογοτεχνικά κείμενα σχετικά με το Πολυτεχνείο.

Σύλλογοι: εξωραϊστικός και Γυναικών |

Σύνεργά του αγαπημένα, ο βοτανολογικός συλλέκτης και η πένα. Μ' αυτά πλουτίζει υπομονητικά τις συλλογές του (βοτανικές και Λαογραφικές), για να σκορπίσουν στις ερχόμενες γενιές τη μοσχοβολιά τους τη μοσχοβολιά από τα βικολούλουδα και τα βοτάνια...

Ευχόμαστε, στο σεβαστό μπάρμπα Κώστα, υγεία και δύναμη για τη συνέχιση του ανεκτίμητου έργου του.

Μακάρι, το παράδειγμά του να βρεί μιμητές και στη δική μας περιοχή, την τόσο πλούσια σε χλωρίδα. Σωτ. Τουφίδης |

• Ένα πουλί γνώρισε παράλληλα τη σκληρότητα και τη στοργή των ανθρώπων. Οι κ. Βλιώρας, Καραγιάννης και Μακρής, κάτοικοι της Φούρκας, βρήκαν και περιέθαλψαν ένα χρυσαετό χτυπημένο από το ασυνείδητο χέρι κάποιου κυνηγού. Με τη φροντίδα του Φαρμακοποιού κ. Γ. Τσαρούχη, ειδοποιήθηκαν οικολογικές οργανώσεις και ο τραυματισμένος χρυσαετός μεταφέρθηκε στην Αθήνα. Τη φροντίδα του ανέλαβε η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, επιστημονικό σωματείο μελέτης και προστασίας των πουλιών. Η ακτινογραφία έδειξε ότι το σπάνιο αυτό πουλί, έχει συντριπτικό κάταγμα στο φτερό, που προκλήθηκε από σκάγια και δε θα ξαπετάξει. Κατόρθωμα ενός ανθρώπου που θέλησε να νιώσει την ηδονή της πτώσης ενός περήφανου όντος. Πιστεύουμε ότι η σκληρή στάση των κυνηγών της περιοχής οφείλεται σε άγνοια και έλλειψη οικολογικής ευαισθησίας. Καλό θα ήταν ο κυνηγετικός Σύλλογος Κόνιτσας να αναλάβει εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κυνηγών σε οικολογικά θέματα, προκειμένου να σωθεί η πανίδα και να διαφυλαχτεί η οικολογική ισορροπία.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΛΕΙΔΩΝΙΑΤΩΝ «Ο ΒΟΙΔΟΜΑΤΗΣ»

Στα τέλη του Νοέμβρη κλείνει άλλη μια διετία για το ΣΥΝΕΣΜΟ ΚΛΕΙΔΩΝΙΑΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ = Ο ΒΟΙΔΟΜΑΤΗΣ και γίνονται εκλογές για την ανάδειξη καινούργιου Δ.Σ. Με τη ευκαιρία αυτή θα ρίξουμε μια γρήγορη ματιά στις δραστηριότητες και στις εκδηλώσεις που έγιναν στα δύο περασμένα χρόνια.

Πρώτα να πούμε, για το ημερολόγιο που εκδόθηκε και τις δύο χρονιές και αγοράστηκε από μέλη και φίλους του Συνδέσμου, φέρνοντας και ένα μικρό έσοδο στο ταμείο μας. Επίσης κάτι άλλο που έγινε θεσμός είναι το κόψιμο της πίττας.

Για το Σύνδεσμό μας είναι ένα κυριακάτικο ευχάριστο πρωινό, που και τις δύο χρονιές είχε μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή. Εκεί μας δίνεται η ευκαιρία να μιλήσουμε, να θυμηθούμε το χωριό μας να ανταμώσουν τα παιδιά μας και να κρατήσουμε τους δεσμούς μας. Στα παιδιά μοιράζονται δωράκια και βιβλία τη μέρα αυτή. Επίσης δωράκια στείλαμε στα παιδιά του χωριού τα Χριστούγεννα και το Πάσχα.

Στα πλαίσια της Απόκριας έγινε και τις δύο χρονιές Χοροεσπερίδα με τη συμμετοχή κλαριντζή και ηπειρώτικων χορών.

Για να βελτιώσομε τα οικονομικά μας κάναμε λαχειοφόρο αγορά και κληρώθηκε μια έγχρωμη τηλεόραση.

Εκτός όμως από τις ξένοιαστες και χαρούμενες στιγμές, το ενδιαφέρον μας στράφηκε και στους ανθρώπους που χρειάζονται τη συμπάραστασή μας. Για το σκοπό αυτό ιδρύθηκε από το Σύνδεσμο ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ. Αιμοδοσία έγινε δύο φορές ως τώρα στις 19/10/85 και στις 11/5/86. Το αίμα θα δίνεται σε όποιον από τα μέλη μας το έχει ανάγκη σε συγγενή μέλους ή συγχωριανούς μας και σε όποιο μέρος χρειαστεί.

Στο χωριό μας, μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων μας, αποπερατώθηκε το μνημείο στην πλατεία, που είχε θεμελιώσει το προηγούμενο Δ.Σ. και αρχίσαμε την κατασκευή στεκιού γυναικών. Ήρθαμε σε επαφή με διάφορους φορείς για χρηματοδότηση έργων στο χωριό (Στέγαστρο Κοινοτικής βρύσης - Φωτισμός εθνικού δρόμου) και αισιοδοξούμε ότι θα ανταποκριθούν.

Τελειώνοντας θέλουμε να ευχηθούμε στο Νέο Δ.Σ. του Συνδέσμου μας που θα εκλεγεί να συνεχίσει με ζήλο και αγάπη για το χωριό μας και να ευχαριστήσουμε το περιοδικό για τη Φιλοξενία.

Για το Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος

ΜΠΕΤΖΙΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ

Η Γεν. Γραμματέας

ΣΙΒΒΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Αγαπητέ κ. Δημόπουλε (εισαγγελέα Αλεξ/πολης) ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια. Σας στέλνουμε το περιοδικό στη νέα σας διεύθυνση και γράψαμε συνδρομητή το συμπατριώτη μας Ανθ/γό Γρηγ. Βαφόπουλο.

• Ο παλιός φίλος του περιοδικού μας και συμπατριώτης, Ανθ/γός Βασ. Βόσιος που επαναπατρίστηκε από την Κύπρο στην Καστοριά, εύχεται από τις στήλες του περιοδικού μας, στη Συντακτ. Επιτροπή, καθώς και σε όλους τους χωριανούς του και συμπατριώτες, χρόνια πολλά, υγεία, προκοπή και Ειρήνη.

• Η Σ.Ε. ευχαριστεί τον κ. Βόσιο για τα καλά του λόγια, τη συνδρομή και τις ευχές του που ανταποδίδει με την ευκαιρία των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς, σε όλους τους φίλους του περιοδικού και τους συμπατριώτες, όπου γης.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ (ΛΥΚΟΡΡΑΧΗ)

1. Πραγματοποιείται από 25/10 μέχρι 21/11/1986 από τον ΕΛ-ΚΕ-ΠΑ, Παράρτημα Ιωαννίνων, Εξειδικευμένο Επιμορφωτικό Σεμινάριο, το οποίο παρακολουθούν 15 γυναίκες, μέλη του ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΣΥΝ/ΣΜΟΥ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, σε θέματα: οργάνωσης παραγωγής, κοστολόγησης, διάθεσης (marketing) γεωργικών εφαρμογών, τεχνολογίας τροφίμων, χρηματοδότησης κλπ.

Υπεύθυνος του προγράμματος είναι η Μαργαρίτα Μέγα (οικονομολόγος) και επιστημονικός συν/στής ο Κώστας Δελλάρης (οικονομολόγος).

Η αξία των σεμιναρίων αυτών είναι ανυπολόγιστη.

2. Στην Υπηρεσία Προγραμματισμού της Νομαρχίας Ιωαννίνων υποβλήθηκε η 33/86 απόφαση του Κοιν. Συμβουλίου με την οποία προτείνονται τα κάτωθι έργα που πρέπει να χρηματοδοτηθούν:

α. Περίφραξη - διαμόρφωση κεντρικής πλατείας πρ/σμού 5 εκατομ.

β. Κατασκευή 4 γεφυριών... πρ/σμού 4 εκατ.

γ. Τεχνική διάνοιξη του δρόμου νεοπαλιό χωριό. πρ/σμού 5 εκατ.

Επίσης από τη Δ/νση Γεωργίας, από τα ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα (Μ.Ο.Π.) ζητήθηκε η κατασκευή 7 στεγάστρων ζώων, 7 οικημάτων ποιμνίων και 3 ποτιστρών, καθώς και η διάνοιξη, η βελτίωση και η συντήρηση δρόμων πρ/σμού 5,5 εκατομμυρίων περίπου.

3. Από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων 1986 του Νομ. Ταμείου Ιωαννίνων πήραμε τις εξής πιστώσεις.

α. 1 εκατομ. δρχ. για την τροποποίηση και αποπεράτωση του Κοιν. Καταστήματος. Στο ισόγειο θα λειτουργήσει παιδικός σταθμός. Για το ίδιο έργο η Κοινότητα

διέθεσε 1 εκατομ. δρχ. από δάνειο από το Υπουργείο Εσωτερικών.

β. 4 εκατομ. για τη συνέχιση των εργασιών κατασκευής του Δημ. Σχολείου και Νηπ/γείου.

γ. Περίπου 4,5 εκατομ. από το Δασαρχείο Κόνιτας για έργα αντιπλημμηρικά και καλοπιστικά.

δ. 1 εκατ. περίπου από τον Αγροτικό Συν/σμό για τη διάνοιξη δασικού δρόμου.

ε. Περίπου 2,1 εκατομ. για διάφορα έργα (κατασκευή ποτίστρας, βελτίωση δρόμων, επανατοποθέτηση Ηρώου, ύδρευση, αποπεράτωση πολιτιστικού Κέντρου).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η προοδευτική ένωση Πυρσόγιαννης Ιωαννίνων γιορτάζοντας τα 60 χρόνια από την ίδρυσή της παρουσιάζει για ένα χρόνο και κάθε Σαββατοκύριακο σε όποιον επισκέπτη και ερευνητή θέλει να γνωρίσει τους ξακουστούς Πυρσογιαννίτες μαστόρους της πέτρας τρεις (3) εκθέσεις με θέματα.

1. Πυρσογιαννίτες Μαστόροι - δρομολόγια - καθημερινός βίος - μυστική γλώσσα (κουδαρίτικα) - εργαλεία και κατασκευές. Εκτίθενται 245 φωτογραφίες και σλάιτς, 14 σπάνια έγγραφα και συμφωνητικά μαστόρων, 8 χάρτες δρομολογίων, εργαλεία και λιθανάγλυφα.

2. Πυρσόγιαννη 1400 - 1940 ... ιστορική διαδρομή στην τουρκοκρατούμενη κοινότητα με 280 φωτογραφίες, 18 χάρτες μετακινήσεων παλιών οικισμών, χαρτογράφηση ιδιοκτησιών και καλλιεργειών, 48 ιδιωτικά και δημόσια έγγραφα, δημοτολόγια και συμφωνητικά.

3. Προοδευτική ένωση Πυρσόγιαννης, η 60χρονη ζωή και δράση του Συλλόγου μας μέσα από φωτογραφίες, γράμματα, καταστατικά και αποφάσεις.

Οι επισκέπτες μπορούν να βρουν φαγητό και ύπνο στο καινούργιο Ξενοδοχείο - εστιατόριο του Συλλόγου μας στην Πυρσόγιαννη (Υπεύθυνος Φίλιππος Περώνης - τηλ. 0655 - 31.297).

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

• ΟΤΑΝ ΟΙ ΚΡΟΥΝΟΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΑΝΟΙΓΟΥΝ

Είναι γνωστό το πρόβλημα που δημιουργείται στην Κόνιτσα όταν συμβαίνει να πέφτουν καταρρακτώδεις βροχές: Οι δρόμοι γίνονται σχεδόν αδιάβατοι, τα νερά, ορμητικά καθώς είναι, λόγω της μεγάλης κλίσης του εδάφους, παρασύρουν χώματα και πέτρες και κάπου κάπου απειλούν με κατάληψη οικήματα ή άλλους χώρους κ.ά.

Βέβαια έχουν κατασκευασθεί οχετοί και άλλα προστατευτικά έργα, αλλά όλα αυτά, στο βαθμό που ο καθένας από μας τους δημότες, βάζοντας κύρια, αν όχι αποκλειστικά, το ατομικό συμφέρον μπροστά, τα ακρωτηριάζει και, ως ένα σημείο, γίνονται χωρίς ολοκληρωμένο σχεδιασμό, αφού έρχονται να αντιμετωπίσουν δημιουργημένες καταστάσεις (ανάπτυξη της πόλης χωρίς σχέδιο), είναι ανεπαρκή. Για παράδειγμα αναφέρω το ξεφόρτωμα και την για πολύ παραμονή οικοδομικών υλικών στις άκρες των δρόμων - που στη συνέχεια παρασύρονται - και την κάλυψη των αυλακιών βρόχινων νερών. Έτσι, αν και καθηφόρα, οι δρόμοι πλημμυρίζουν και για να τους περπατήσεις χρειάζεσαι μπότες. Αυτό όμως είναι το λιγότερο. Μέχρι τώρα χωρίς αμφιβολία έχουν γίνει αρκετά έργα και η δημοτική αρχή ασφαλώς γνωρίζει την έκταση του προβλήματος, όμως μπροστά σ' ένα ξέσπασμα τη φύσης, που κάθε τόσο βλέπει να παραβιάζονται τα δικαιώματά της, οι συνέπειες μπορεί να είναι σοβαρές.

• ΟΤΑΝ ΟΙ ΚΡΟΥΝΟΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΛΕΙΝΟΥΝ

Για το τι συμβαίνει όταν οι κρουνοί του ουρανοί ανοίγουν κάτι γράψαμε. Γρά-

ψαμε βέβαια αρνητικά χωρίς να αναφέρουμε το μέγιστο καλό· τον εμπλουτισμό των υδάτινων δεξαμενών. Τι γίνεται όμως όταν οι κρουνοί κλείνουν; Η φετινή ανομβρία μας δίνει μια γεύση - πικρή ασφαλώς - αυτού του φαινομένου. Οι φυσικές παροχές νερού έχουν μειωθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε καθημερινά να ζούμε τα προβλήματα που συνεπάγεται η αναγκαστική διακοπή νερού. Είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε κάποια οικονομία (νερού). Οι επιπτώσεις θα είναι, ασφαλώς, σοβαρότερες στη γεωργική παραγωγή αν η ανομβρία συνεχιστεί.

— Πρόβλημα θα παρουσιαστεί και στη λειτουργία των λουτρών Καβασιλών. Τα αποτελέσματα των τελευταίων μετρήσεων είναι απογοητευτικά για την ωριαία παροχή των θερμομεταλλικών πηγών.

Παραθέτουμε σχετικές τιμές μετρήσεων του Ινστιτούτου Γεωολογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), χωρίς σχόλια:

Δεκέμβριος 1984: 20,9 M³/h (κυβικά ανά ώρα)

Μάρτιος 1985: 435 m³/h

Νοέμβριος 1985: 68 m³/h

Απρίλιος 1986: 422 m³/h

Νοέμβριος 1986: 5,4 m³/h

Όπως επισημαίνει το Ι.Γ.Μ.Ε., οι ανησυχητικά μειωμένες τιμές έχουν επηρεαστεί και από τις επεμβάσεις που έγιναν στο πρανές, πίσω από το υδροθεραπευτήριο, και γενικά από τα έργα αξιοποίησης. Προτείνεται η εκτέλεση «μιας παραγωγικής γεωτρήσεως».

Πάντως το θέμα είναι σοβαρό και ολιγωρία δεν επιτρέπεται.

• ΕΙΤΕ ΒΡΕΧΕΙ ΕΙΤΕ ΔΕΝ ΒΡΕΧΕΙ

Είτε βρέχει είτε δεν βρέχει όμως η ζωή

συνεχίζεται και όσο απαραίτητο είναι η βρύση του σπιτιού να φέρνει νερό, άλλο τόσο αναγκαία είναι η εξεύρεση λύσης στο πρόβλημα απαλλαγής μας από τα αποπλύματα, περιττώματα κτλ.

Καλό θα ήταν το πρόβλημα να είναι πρόβλημα για όλους, αν όχι για άλλον λόγο (ίση μεταχείριση), τουλάχιστον για να ενδιαφερθούν όλοι να λυθεί.

Αλλά αυτό δε φαίνεται να ισχύει για όλους. Κάποιοι συμπολίτες μας έχουν συνδέσει την αποχετευτική τους εγκατάσταση με τους σχετούς βρόχινων νερών και «ούτε φωνή ούτε ακρόαση». Οι αρχές έχουν και το δικαίωμα και την υποχρέωση να ελέγξουν την κατάσταση και να ενημερώσουν.

• ΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΜΑΣ

Για το Νοσοκομείο έχουν γραφεί επανειλημμένα πολλά. Πολύ περισσότερα συζητιούνται κάθε τόσο στα καφεενεία, στα γιορτάσια, στην πλατεία. Όμως το πρόβλημα παραμένει άλυτο. Δεν ξέρουμε αν φταίει η γραφειοκρατία ή η απροθυμία γιατρών που οι θεσμοθετημένες θέσεις παραμένουν ακόμη κενές.

Όπως πληροφορηθήκαμε, η Επιτροπή Διοίκησης του ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΕΙΟΥ — ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ του ΕΕΣ., που αποφασίζει και για τα θέματα του Νοσοκομείου μας, στις 3-11-86 προκήρυξε για πλήρωση τις ακόλουθες έξι (6) θέσεις: 2 παθολογίας (1 Δ/ντή και 1 Επιμελητή Β'), 1 παιδιατρικής (Επιμελ. Α'), 1 χειρουργικής (Επιμελ. Α'), 1 μικροβιολογίας (Επιμελ. Α') και 1 ακτινοδιαγνωστικής (Επιμελ. Α').

Η προκήρυξη δημοσιεύτηκε και στον ημερήσιο τύπο, αλλά ποιά ήταν η τύχη της δεν μάθαμε.

Σίγουρα και η υπομονή έχει τα όριά της!

Ακόμη κάτι: Η παραπάνω Διοίκηση

με έγγραφό της προς του Υπουργείο Πρόνοιας ζητάει για τις ανάγκες του Νοσοκομείου μας, ύστερα από σχετική εισήγηση, ένα καινούργιο ασθενοφόρο.

Το αίτημα σχετίζεται με την ειδική μεταχείριση προβληματικών περιοχών. Τουλάχιστον, αφού δεν μας έρχονται γιατροί, να χουμε αυτοκίνητα να τρέχουμε παρακάτω.

Σ.Ε.

• Ο φίλος του περιοδικού κ. Βασίλης Βόσιος μας πληροφορεί ότι:

Παντρεύτηκε στη Θεσσαλονίκη ο συμπατριώτης μας από το Ελεύθερο Κόνιτσας Παναγ. Βόσιος με τη Ζωή Παντελίδη. Μετά τη στέψη επακολούθησε γλέντι σε ταβέρνα στο Φίλυρο με δημ. ορχήστρα. Παραβρέθηκαν πολλοί χωριανοί των νεογύμων καθώς και συγγενείς και φίλοι.

Στις 17-9-86, στο Εθνικό Στάδιο Καστοριάς έγινε συναυλία Δημ. ηπειρωτικής μουσικής.

Έλαβαν μέρος σ' αυτήν πολλοί Ηπειρώτες καλλιτέχνες (Μπέλλος, Κιτσάκης, Σιάτρας κ.α.)

Η εκδήλωση οργανώθηκε από τον Ηπειρ. Σύλλογο Καστοριάς. Στο σύλλογο είναι μέλη και πολλοί συμπατριώτες από την Επαρχία μας.

Ο Σύλλογος είναι πολύ δραστήριος.

Δημιούργησε χορευτικά συγκρότημα που χόρεψε και στην παραπάνω εκδήλωση. Πρόεδρος του Συλλόγου, είναι ο γουνοποιός Βασ. Γαργάλας από την Αετομηλίτσα.

Συγχαρητήρια στον πρόεδρο και σ' όλα τα μέλη του Συλλόγου.

• Στις 27-12-86 ο Σύλλογος οικοδόμων Κόνιτσας οργάνωσε γλέντι στο κέντρο «Δέντρο» με τοπικό μουσικό συγκρότημα. Παρά τις άσχημες καιρικές συνθήκες το κέφι ήταν μεγάλο.

• ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΥ

Τη φετινή χρονιά το Δασαρχείο Κόνιτσας έκανε αισθητή την παρουσία του όχι μόνο με δραστηριότητες που έχουν άμεσο ή έμμεσο οικονομικό χαρακτήρα (υλοτομίες, διανοίξεις δασικών δρόμων κλπ.), αλλά και με θαυμάσια έργα εξωραϊσμού.

Πριν αναφερθούμε σύντομα στις πρώτες και εκτενέστερα στα δεύτερα, θα θέλαμε να επισημάνουμε το σημαντικό γεγονός ότι το 1986 στην περιοχή της Κόνιτσας δεν είχαμε καμιά πυρκαϊά. Στο βαθμό που οι υπάλληλοι του Δασαρχείου συνέβαλαν σ' αυτό τους αξίζουν συγχαρητήρια. Η προστασία των δασών θα πρέπει να γίνει κοινή συνείδηση και, παράλληλα με τα έργα προστασίας: θαμνώσεις, κλαδέματα, καταπολέμηση βλαπτικών εντόμων κλπ.), χρειάζεται συνεχής επαγρύπνηση και ενημέρωση.

Οι γενικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν:

1. Βελτίωση υποβαθμισθέντων δασών

Σχετικές εργασίες (υποβοήθηση φυσικής αναγέννησης, συλλογή υπολειμμάτων υλοτομιών κλπ.) έγιναν στα δασικά συμπλέγματα πηγής - Ελεύθερου, και Πληκατίου - Γοργοποτάμου. Συνολική δαπάνη περίπου 3 εκατ. δρχ.

2. Προστασία δασών. Περιλαμβάνει κλαδέματα, θαμνώσεις κα. Ξοδεύτηκαν περίπου 500.000 δρχ.

3. Δασική οδοποιΐα. (διανοίξεις, συναρτήσεις, βελτιώσεις) Συνολικά δαπανήθηκαν 14 εκ. δραχ.

4. Διευθέτηση χειμάρρων. Περιλαμβάνει τεχνικά έργα και τα φυτοτεχνικά (αναδασώσεις) για περιορισμό και αποτροπή διαβρώσεων. Συνολική δαπάνη 10 εκατ. δρχ.

5. Ορεινή Οικονομία. (βρύσες, ποτίστρες)

Για το σκοπό αυτό δαπανήθηκε το ποσό των 2,3 εκατ. δρχ.

Στη δεύτερη κατηγορία, όπως είπαμε, περιλαμβάνονται έργα εξωραϊσμού - αναψυχής, που, όπως ελπίζουμε και ευχόμαστε, χρόνο με το χρόνο θα πληθαίνουν, για να αποτελέσουν συντριπτικό μέτρο σύγκρισης ενάντια στους βιασμούς που δέχεται η φύση, όταν το κέρδος αναγορεύεται σε αποκλειστικό παράγοντα.

Πιό συγκεκριμένα αναφέρουμε τη διαμόρφωση του χώρου στη θέση «Άγιος Ιωάννης» Κόνιτσας και ανάλογων χώρων αναψυχής στον «Άγιο Κωνσταντίνο» Καλλιθέας, στο Βοϊδομάτη (Κλειδωνιά) και στον Άγιο Μηνά. Οι εργασίες έχουν ολοκληρωθεί και ήδη οι χώροι χρησιμοποιούνται. Για όσους έχουν καιρό να τους επισκεφθούν η επίσκεψη θ' αποτελέσει μια ευχάριστη έκπληξη.

Επίσης κάτι σημαντικό για την εποχή του διαλογικού μονολόγου που ζούμε είναι το γεγονός ότι η Δασική Υπηρεσία, πριν πραγματοποιήσει τα έργα αυτά, έκανε πραγματικό διάλογο με ενδιαφερόμενους φορείς (εξωραϊστικό Σύλλογο), που βέβαια δεν θα ήταν άσκοπο αν έπαιρνε ευρύτερες διαστάσεις ή γινόταν ευρύτερα γνωστός.

Κλείνοντας τον τομέα των δραστηριοτήτων δεν είναι δυνατόν να μην υπογραμμίσουμε την οικονομική τους διάσταση, 31 περίπου εκατομμύρια δρχ. ρίχτηκαν στην περιοχή, τα οποία μαζί με τη δουλειά που εξασφάλισαν σε πολλούς, αποτελούν σοβαρή επένδυση για το μέλλον. Το πόσο σοβαρή επένδυση είναι η προστασία και η ανάπτυξη των δασών φαίνεται και από τα έσοδα που εξασφάλισε το Δημόσιο από την εκμετάλλευσή τους (δημόσια ή ιδιωτικά). Συνολικά εισπράχθηκαν περίπου 22,5 εκατομ. δρχ.),.

Τέλος ο προϋπολογισμός έργων και εργασιών 1987 προβλέπει δαπάνες 90 εκατ. δρχ. περίπου όπου συμπεριλαμβάνεται και το ποσό των 10 εκατ. δραχ. για θηραμοτοπονία.

Σ.Ε.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Δεκατριάρι στο ΠΡΟΠΟ πέτυχαν οι συμπατριώτες μας Γεωργ. Κίτσιος, Δημ. Νούτσος από την Κόνιτσα με το Μιχαλ. Μπάρμπα από το Ελεύθερο, την 9-1-86.

Ο κάθε ένας από τους τρεις τυχερούς πήρε 7.720.000. Ευχόμαστε στους τυχερούς «σε καλή μεριά». το παραδάκι.

- Την Κυριακή 16/11, το απόγευμα, έγινε ομιλία από το Μητροπολίτη κ. Σεβαστιανό, στην αίθουσα της Πνευματικής Στέγης, με θέμα «Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος και η τεσσαρακονθήμερος περίοδος των Χριστουγέννων».

- Στις 17/11, με γιορταστικές εκδηλώσεις στα σχολεία, τιμήθηκε η επέτειος του Πολυτεχνείου.

- Στις αρχαιρεσίες του Συλλόγου Γονέων του Γ' Δημ. Σχολείου εκλέχθηκαν την 24/11, οι παρακάτω: Χατζηρούμπη Μαρία, Πρόεδρος. Κυρτσόγλου Μαρία, Αντιπρόεδρος. Πασχάλη Όλγα, Γραμματέας. Ζαρκάδα Ελένη, Ταμίας. Μουρεχίδη Νίνα, Μέλος.

- Χωρίς βροχή έφυγε και ο Νοέμβρης οφελώντας τους παραγωγούς στη συγκομιδή του καλαμποκιού, αλλά και ζημιώνοντας τη σπορά του σιταριού.

- Ο Δεκέμβρης ήρθε με πολλές παγωνιές και χωρίς χιόνια στα βουνά. Οι πηγές από βρύσες και ποτάμια έπεσαν στο χαμηλότερο σημείο. Στις 16/12 έρριξε μια βροχούλα και τις επόμενες μέρες επιτέλους έπεσαν αρκετές βροχές και χιόνια.

- Αποφοίτησαν από τη Βελλά οι συμπατριώτες μας Τασιούλας Παναγιώτης, Κεφάλας Παντελής και Τσιρώνης Γιάννης. Τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

- Οι Α/φοί Μιχαήλ Πατέρα κατέθεσαν στο Γηροκομείο 5000 δρχ. στη μνήμη Κατίνας Αγγελιώτη.

- Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε το βραδυ της 13ης Δεκεμβρίου στο Κέντρο «Δέντρο» ο χορός του Συλλόγου Γονέων του Β' Δημ. Σχολείου Κόνιτσας.

- Ο γώρος τέχνης «Εύμαρος» (Φωκίδος 26

- Αμπελόκηποι - Αθήνα) παρουσιάζει τη δουλειά 15 καλλιτεχνών με θέμα ΤΕΧΝΗ και ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ, από 8 Δεκ. 1986 - 9 Ιαν. 1987.

Εκθέτουν: Μελίνα Αντωνιάδου, Μαρία Βάλκου, Άννα - Λίζα Διαμαντοπούλου, Μόνικα Διαμαντοπούλου, Νέλλυ Θεοδωροπούλου, Μάρκος Καμπάνης, Κώστας Κλουβάζος, Ζοζέφ Κοέν, Λιλίκα Μάντζικα - Πανταζοπούλου, Ρένα Μάντζικα - Γιώτη, Λιλή Μαργαρίτη, Γιώργος Μουτσάτσος, Θανάσης Μπακογιώργος, Λυδία Πυργιώτου, Αλεξάνδρα Σολωμού.

- Ο συμπατριώτης και φίλος του περιοδικού μας Χαράλ. Κεφάλας, που επέστρεψε στην πατρίδα από την Αυστραλία, εύχεται στους Γιάννη Σπανό και Γιάννη Δήμου «Χρόνια Πολλά» για την ονομαστική γιορτή τους και τον καινούργιο χρόνο, χαρίζοντάς τους από μια χρονιάτικη συνδρομή του περιοδικού μας.

Άρχισε να λειτουργεί στο Δίστρατο καινούργιο κοινωνικό κέντρο του ΕΟΤ με δύο ειδικευμένες δασκάλες. Σ' αυτό λειτουργεί παιδικός σταθμός για την προνηπιακή ηλικία κι έτσι οι μητέρες θα μπορούν να δουλεύουν στο κέντρο χαλιών του ΕΟΜΜΕΧ ή και σε άλλες δουλιές για να συμπληρώνουν το οικογενειακό τους εισόδημα. Επίσης για το απόγευμα λειτουργεί αίθουσα αναγνωστηρίου για όλους τους μαθητές με τη βοήθεια των δύο υπευθύνων.

Υπάρχει ακόμη η δυνατότητα για διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις για νέους και νέες, για γυναίκες, για ηλικιωμένους.

Τέλος το Νοέμβρη λειτούργησε στο Δίστρατο καινούργιο τηλεφωνικό κέντρο με 100 παροχές. Από αυτά ορισμένα θα πάρουν τα Άρματα και τα υπόλοιπα είναι για το Δίστρατο.

Έτσι τα δύο πιά απομακρυσμένα χωριά της Λάκκας Αώου βγαίνουν τηλεφωνικά από την απομόνωση.

Ένα μικρό τριπλό φερέσυχο έβαλε ο ΟΤΕ στο Μολύβι και εξυπηρετεί το κοινο-

τικό τηλεφωνείο, το σταθμό χωροφυλακής και το οικοτροφείο του Εθνικού Οργανισμού Προνοίας με απ' ευθείας αριθμούς από την Κόνιτσα.

• Χιόνι έπεσε σε όλη την επαρχία μας την 21/12.

• Στα πλαίσια του κοινωνικού Τουρισμού, φιλοξενήθηκαν από τη Μαθ. Εστία Κόνιτσας 130 άτομα από 23 - 28 Δεκεμβρίου.

Στις 17 Δεκέμβρη οι δασεργάτες της κοινότητας Διστράτου πραγματοποίησαν δυναμική διαδήλωση διαμαρτυρίας στην Νομαρχία ζητώντας δίκαιη κατανομή των δασικών λημμάτων. Πρέπει να σημειώσουμε πως οι Διστρατιώτες ασκούν κατά κύριο επάγγελμα την δασοπονία, ο συνεταιρισμός τους έχει πολλά μέλη και τους διακρίνει μια σπάνια φιλεργατικότητα σε μια εποχή παραοικονομίας και παρασιτισμού.

• Στις 3/2, ο Κων. Χαρίσης και η Τασούλα (το γένος Ν. Χ/ρούμπη) απόχτησαν αγοράκι.

• Την 25/12 έγινε η βάπτισμα του γιού, του Βασίλη και της Αγγελικής Παρασκευά από το Χαρίλ. Παρασκευά. Ο νεοφώτιστος πήρε το όνομα Κωνσταντίνος.

• Σαν Χριστουγεννιάτικο δώρο μας ήρθε ένα λιγοστό χιόνι, αλλά με το πάγωμα του ταλαιπώρησε όλο το κόσμο. Η κίνηση έγινε δύσκολη και αν προσθέσουμε και τη Χριστουγεννιάτικη διακοπή του ηλεκτρ. ρεύματος, όλα αυτά μας θύμισαν παλιότερους καιρούς.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Γεννήθηκαν: Από το Γιάννη και τη Λίτσα Μουρεχίδη, δίδυμα (αγόρι - κορίτσι) την 7/11.

• Από τον Βασίλη και τη Λουκία Ντίνη, κοριτσάκι.

• Από το Αποστόλη και την Ελένη Χουρ-

σανίδα στην Αθήνα, κοριτσάκι την 29/11.

• Από το Χρήστο και την Αναστασία Αθανασίου, στην Κοζάνη, την 12/11, κοριτσάκι.

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκαν:

Στις 8/11 ο Κώστας Θ. Αναστασίου και η Φωτεινή Μπουζάνη, στην Κόνιτσα.

• Ο Νίκος Γ. Κινανίδης και η Δέσποινα Μάρκου στις 9/11, στην Κόνιτσα.

• Ο Ασημοχωρίτης Διονύσης Γιώτης που διαμένει στην Αμερική, με την Τασούλα Δ. Χατζηρούμπη στις 29/12.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθαναν:

Στις 11/11 η Μαρία Ι. Παπαζήση στο Νικάνωρα, σε ηλικία 103 χρόνων.

Στις 17/11 κηδεύτηκε στην Κλειδωνιά ο Ορέστης Γορίτσας ηλικίας 49 χρόνων.

Στην Ηλιόρραχη η Σταυριανή Γ. Πασσιά ηλικίας 82 χρόνων.

Στην Αθήνα ο Κώστας Παπαδημούλης 85 χρόνων.

Η Κατίνα Αγαλιώτη 80 χρόνων

Ο Μιχάλης Μπούνας 92 χρόνων.

Ο πρώην δάσκαλος της ξυλογλυπτικής στο Κ.Π.Μ.Κ. (Ορφανοτροφείο) Διονύσιος Βαρδάκης, την 29/11, σε ηλικία 70 χρόνων.

Ο Καθηγητής μαθηματικών στο Γυμνάσιο Κόνιτσας Σπύρος Σίμος, την 9/12, ηλικίας 46 χρόνων και κηδεύτηκε στο χωριό του με συμμετοχή χωριανών του, συναδέλφων, μαθητών και πολλών Κονιτσιωτών.

Την ίδια μέρα πέθανε στην Καλλιθέα η αιωνόβια Βασιλική Β. Λάκκα.

Την 23/11/86, η Καλλιόπη Γεωργίτση 88 χρόνων

Την 26/11 η Αικατερίνη Κίτσιου 82 χρόνων.

Την 2/12/86 ο Δημήτριος Αθανασίου 80 χρόνων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΩΝ 1-11, 1985 -
1986

(Μετά τους τίτλους γράφουμε το χρόνο και τον αριθμό σελίδας)

- ΑΝΔΡΕΟΥ ΗΛΙΑ: Παλαιοσέλι 1985/16. Παλαιοσέλι 1985/62. Ορειβ. Καταφύγιο Σμόλικα 1985/93. Η χαράδρα Αώου 1986/29.
- ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΑ: Χριστουγεννιάτικο όνειρο (έκθεση) 1985/104.
- ΒΛΑΧΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ: Μνήμη Ν. Γιάκα 86/97. Νεκρολογία 1986/123
- ΒΟΣΙΟΥ Β. Τα φετινά Χριστούγεννα 1986/132
- ΓΑΛΑΝΗ ΣΠΥΡ: Αφήγηση 1986/107
- ΓΑΡΓΑΛΑ ΚΩΣΤΑ: Αναπτυξ. Τουριστ. πρόγραμμα 1985/12
- ΓΑΤΣΙΟΥ ΔΗΜ: 25η Μαρτίου 1985/6
- ΓΚΙΟΞΑΡΗ ΘΕΟΔ.: Γεωργικά νέα 1986/13, 58 Αγροτουρισμός 1985/110.
- ΓΚΟΥΤΟΥ ΘΕΟΔ.: Τα καζάνια 1985/100. Το παράπονο του ξενιτεμένου 1986/75
- ΓΩΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ: Το ταξίδι μου στην Ελλάδα 1986/44
- ΕΖΝΕΠΙΔΗ ΛΟΥΚΑ: Στη γιορτή της μητέρας (ποίημα) 1985/41.
- Ε. Νεκρολογία για το Δ. Βαρδάκη. 1986/139
- ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΑΝΑΣΤ.: Ιστορικό αρχείο Κόνιτας 1985/15. Ένα μικρό σχόλιο 1985/59. Κονιτσιώτικα 1986/15, 47, 73, 96, 122. Χριστουγεννιάτικα έθιμα 1986. Χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα 1986/130
- ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΧ.: Αμαραντιώτικο σπίτι 1986/72.
- ΖΔΡΑΒΟΥ ΕΥΑΝΘ: Έκθεση 1985/39.
- ΖΗΣΗ ΤΡΥΦΩΝΑ: Οδοιπορικό ενός Δασκάλου 1986/86
- ΖΩΗ ΘΩΜΑ: Παιδικές θύμησες 1986/82. Αλέκος Λαμπρίδης 1986/88.
- ΖΩΤΟΥ ΝΤΙΝΑ: Με την ευκαιρία 1986/34.
- ΚΑΛΤΣΟΥΝΗ ΔΗΜ.: Σταυρόλεξο 1986/127.
- ΚΑΝΑΤΣΗ ΤΑΣΟΥ: Μνήμες - χαρές (ποίημα) 1986/39. Φωτοφοβία 1986/85. Ανταπόκριση από την επαρχία 1986/115. Κατά πρόσωπο 1986.
- ΚΛΗΜΑΤΑ Π: Πριν από χρόνια 1985/59.
- ΚΟΛΙΟΥ ΑΧΙΛ. Βιβλιοθήκη Κόνιτσας 1986/41- Έθιμο γάμου 1986/99. Μικρή ιστορ. αφήγηση 1986/117.
- ΚΡΕΜΟΥ Δ.: Σλαβικά τοπωνύμια 1986/84.
- ΚΥΡΙΤΣΗ ΟΥΡΑΝΙΑ: Έκθεση 1985/118.
- ΚΩΣΤΑ ΓΡΗΓ.: Ονειρικές αχτίδες 1986/118.
- ΛΑΜΠΡΙΔΗ ΒΑΣ.: Αναδρομή 1985/10.
- ΜΑΪΠΑ ΣΤΕΡΓ.: Αφήγηση 1986/108.
- ΜΠΟΥΡΗ ΓΙΩΡΓ.: Αναγνώριση (ποίημα) 1985/109.
- ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ Ι.: Από τη ζωή της Πυρσόγιαννης 1985/54. Προλήψεις και τεχνάσματα μαστόρων 1985/99. Χορός Κονιτσιωτών στην Ηγουμενίτσα 1986/48.
- ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΤΑΚΗ: ΑΜΣ. Πίνδος 1985/11. Αθλητικά νέα 1985/63. Με την Πίνδρο στο Αργυρόκαστρο 1986/68. Αθλ. Νέα 1986/74.
- ΝΤΙΝΗ ΙΩΑΝ.: Επίσκεψη στη Δρακότρυπα 1985/89.
- ΠΑΔΙΩΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ: 1986/24.
- ΠΑΝΤΕΛΟΥΡΗ-ΝΤΙΝΗ ΛΟΥΚΙΑ: Η ελληνίδα μητέρα του χθές και του σήμερα 1985/32.
- ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ ΕΛΕΝΗ: Συλλογ. Γυναικών Κόνιτσας 1985/81. Γυναικείες κουβέντες 1986/2.
- ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΑΝΔΡ. Στην Καστάνια 1985/53.
- ΡΕΜΠΕΛΗ ΝΙΚ.: Επιδρομές Σλάβων και τοπωνύμια 1985/108-1986/9 — 1986/42 - 1986/58. Αυτοί που φεύγουν 1986/19. «Αλβανικά» 1986/134.

ΣΙΒΑ ΑΓΓ. Από τη δράση του Συνδέσμου Κλειδωνιατών «Ο Βοϊδομάτης» 1986/143

ΣΚΑΝΔΑΛΗ ΡΙΚΗ: Η ημέρα του παιδικού βιβλίου 1986/31.

ΣΚΑΝΔΑΛΗ ΧΡΗΣΤΟΥ: Ένα παλαίτυπο της Μόλιστας 1986/38. Περπερούνα 1986/57.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝ. ΚΟΝΙΤΣΑΣ: Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας 1985/9.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Το ξεκίνημα 1985/1. Προβληματισμοί. Οραματισμοί 1985/2. Δύο λόγια 3. Δραστηριότητες Συλλ. Αδελφοτήτων 1985/20. Σαράντα χρόνια... 1985/25. Πρωτομαγιά 1985/31. Η αλληλογραφία μας 1985/42/66/91 1986/20/21/76/92/120. Νέα από την Κόνιτσα 1985/45/70/93/111/1986/23/27/49/77/93/101/124/148.

Παιδαγωγικό βουλευτ. Συνέδριο στην Κόνιτσα 1985/47 - Αποτελέσματα Εκλογών 1985/48. Το πολιτιστ. Δεκαήμερο στην Κόνιτσα 1985/49. Μία συζήτηση για το περιοδικό 1985/52. Μαθ. Εστία 1985/55. Λαϊκή αναπτυξιακή «ΚΟΝΙΤΣΑ» 1985/64. Δύο επέτειοι 1985/73. Το παζαρόπουλο (απόσπ. από βιβλίο Γ. Λυμπερόπουλου) 1985/78. Η Σελ. των Νέων. Από το Δήμο Κόνιτσας 1985/90 - 1986/49. Αποχαιρετισμός του 1985/97 - Βυρσοδεψείο 1985/98. Μετά ένα χρόνο 1986/1 - Ελεύθερο Πανεπιστήμιο 1985/3 - Συνέντευξη με Δήμαρχο 1985/6 - Εξωρ. Σύλλογος Εξοχ. Τραπεζικών 1986/26 - Ανταπόκριση από το Κεφαλοχώρι 1986/47 - Αξιοποίηση χαράδρας Αώου 1986/53. Απόσπασμα από ποίημα Οδ. Ελύτη 1986/105 - Δραστηριότητες του Δασαρχείου 1986) ύστερα από δύο χρόνια 1986/129.

ΤΖΟΥΜΑΚΑ Ι: Νεκρολογία 1986/71.

ΤΣΑΓΚΑ ΙΩΑΝ.: Τ' αρσάλια στη Ζέρμα 1986/40 - Η Ζέρμα 1986/116.

ΤΟΥΦΙΔΗ ΣΩΤ.: Το χρονικό της Κακαβιάς 1985/4. - Οι νερόμυλοι 1985/27 - Ανοιξιάτικες ντρίλιες (ποίημα) 1986/41 - Σπίθες από το λυκαυγές του ανθρώπου 1985/51 - Το παλιό γεφύρι 1985/57 - Χινοπωριάτικες πενιές 1985/80 - Ένα Μουσείο στο Μουσείο 1985/83 - Αλβανία (Σύντομο οδοιπορικό) 1985/106 - 1986/9/35/61/89.

Βιβλιοπαρουσίαση 1986/16/17 - Συναυλία μικρών... 1986/70 - Καλοκαιρινά 1986/81 - Βιβλιοπαρουσίαση 1986/95 1986/14 - Τα βάσανα των εκλογών 1986/111. Δημοτ. και Κοινοτ. εκλογές 1986/112.

Παλλιά έθιμα που χάθηκαν 1986/137 - Απάντηση στον κ. Ρεμπέλη 1986/ - Βιβλιοπαρουσίαση 1986/135.

ΤΣΙΑΓΚΗ ΙΚΑΡΟΥ: Βιβλιοπαρουσίαση 1985/17 - Πνευματικός πρωταθλητισμός 1986/34 - Προεκλογικοί απόηχοι 1986/35 - Βιβλιοπαρουσίαση 1985/60/88 - 1986/14 Αποσπάσματα ομιλίας 28ης Οκτ. 1986/74 - Μία έρευνα για τη βιβλιοθήκη 1985/83 - Εκπλήρωση ενός χρέους 1986/87 - Σύλλογοι Γονέων 1985/103 - Αμβλώσεις 1986/33 - Έκθεση βιβλίου 1986/54 - Προεκλογικά... 1986/33 - Στη μνήμη της Μ. Βλάχα 1986/98 - Εκλογικά - μετεκλογικά 1986/110 - Αργοπεθαίνουν τα χωριά μας 1986/113 - Κρίσεις - σχόλια 1986/124. Το βιβλίο 1986/141

ΤΣΙΑΛΟΓΙΑΝΝΗ Γ: Αφήγηση 1986/108

ΤΣΙΠΑ Ν.: Από την ιστορία του τόπου μας 1986/69/96/117.

ΤΣΙΤΣΙΜΙΔΗ ΑΝΑΣΤ. Στο Σπύρο Σίμοα 1986/138.

ΤΣΟΥΒΑΛΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ: Παζαρόπουλο και «εμπροπανήγυρις» 1985/77 - Οι γυναίκες της Λυκόρραχης 1986/46. Ένα Πάσχα αλλιώς 1986/55.

Φασούλης. Ανταπόκριση 1986/144.

ΠΗΡΑΜΕ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Φίλιος Σπύρος Αθήνα 1000	Παπαδημητρίου Βασίλειος, Δίστρατο . 500
Ντάφλης Γιάννης, Κόνιτσα 1000	Κατής Απόστολος, Κόνιτσα 500
Κοντογιάννης Παντελής, Λάρισα 1000	Ανδρονιάδης Βασίλειος, Οξυά 500
Γκούντος Χαρίλαος, Αθήνα 1.000	Σδούκος Δημήτρ. Αθήνα 500
Νόκος Παναγιώτης, Αθήνα 1000	Σπανός Νίκος, Πηγή 500
Κιτσάκης Βασίλης, Αθήνα 1000	Παπαγεωργίου Βασίλης, Αθήνα 500
Βαγενάς Σωτήρης, Κόνιτσα 1.000	Μαρούτσος Γιώργος, Αθήνα 500
Καπαίος Γιάννης, Κόνιτσα 800	Παναγιώτης Στέφ. Αθήνα 500
Σίμος Γιάννης, Γιάννενα 600	Σκούρτης Αναστάσιος, Αθήνα 500
Μπούζιου Γεωργία, Θεσ/κη 600	Δήμου Χρυσόστομος, Πηγή 500
Τσιλίφης Γιάννης, Αίγιο 600	Κίτσιος Ιωάννης, Πηγή 500
Δήσιος Γιώργος, Κόνιτσα 500	Παπανικολάου Κώστας Αθήνα 500
Οικονόμου Σπύρος, Κόνιτσα 500	Πορφύρης Σωκράτης, Αθήνα 500
Λάππας Γιώργος Θεσ/κη 500	Θεοδώρου Λάμπρος, Αθήνα 500
Μαρτσέκης Βασίλης Βέροια 500	Λάκκας Θεόφιλος, Καλλιθέα 500
Κυρίτσης Σωτήρης, Αθήνα 500	Καλογήρου-Αλεξίου Πηνελ. Λάρισα ... 500
Σκούφιας Γιώργος, Πρέβεζα 500	Κυρίτσης Κων. Κόνιτσα 500
Μπελθικιώτης Παναγιώτης, Κοζάνη ... 500	Ρέμπελου Βασιλική, Αθήνα 500
Τσιλίφης Χρήστος, Τράπεζα 500	Κίτσιου Χριστίνα, Αθήνα 500
Μπριασούλης Δημήτρ. Κόνιτσα 500	Κίτσιος Θωμάς Αθήνα 500
Ζήκας Πέτρος, Αθήνα 500	Πηγαδά-Καραγιώργου Χαρ., Λαμία ... 500
Γεωργιάδης Χαράλ. Γιάννενα 500	Πρόκος Βασίλης Καλλιθέα 500
Φάνης Απόστολος, Κόνιτσα 500	Σακκούλης Παντελής, Αθήνα 500
Δεμερτζίδης Βαγγέλης, Κόνιτσα 500	Χρήστου Απόστολος, Αθήνα 500
Γουσουίνης Γιάννης, Κόνιτσα 500	Καζαμίας Νίκος, Αθήνα 500
Κοκκοβές Παναγιώτης, Κόνιτσα 500	Πορφύρης Σωκράτης, Αθήνα 500
Χατζής Παναγιώτης, Κόνιτσα 500	Σύλλογος Γοργοποτάμου Κόνιτσας 500
Ντάφλης Λάμπρος, Κόνιτσα 500	Ζώη — Κούση Ουρανία, Αθήνα 500
Κουσιαφές Ανδρέας, Πάτρα 500	Ζαχαράκης Λάζαρος, Κόνιτσα 500
Τσάγκας Α. Βασίλης Πλαγιά 500	Παπαϊωάννου Δημήτριος, Αθήνα 500
Δερβένη Χαρίλεια, Αγ. Βαρβάρα 500	Μάλιακας Νίκος, Αθήνα 500
Παπαδόπουλος Χαρίλαος, Γιάννενα .. 500	Γέγιος Ιωάννης, Μόλιστα 500
Χατζής Γιώργος, Κόνιτσα 500	Παπθεμιστοκλέους Δημ. Θεσ/κη 500
Ζήκας Αντώνιος, Κορωπί 500	Παπανικολάου Μαριάνθη, Αθήνα 500
Αθανασόπουλος Απόστολος, Οξυά 500	Χατζηθεοδώρου Αικατ. Σέρρες 500
Ζούκης Δημήτριος, Οξυά 500	Σπέλλας Δημη. Βόλος 500
Μπουζούκη-Τζιόβα, Γεωρ. Κόνιτσα 500	Βλάχος Γεώργιος Αθήνα 500
Πλατής Βασίλειος, Αλεξάνδρεια 500	Κυρζίδης Κώστας Αθήνα 500
Πλατής Παναγιώτης, Αλεξάνδρεια 500	Πέκης Κώστας Παλαιοσέλι 500
Κατής Νίκος, Αλεξάνδρεια 500	

Λύση Σταυρόλεξου

	Α	Β	Γ	Δ			
Α	Π	Ο	Υ	Ρ	Ν	Ι	Α
Β	Α	Φ	Ρ	Α	Κ	Τ	Α
Γ	Α	Λ	Β	Α	Ν	Ι	Α
Δ	Η	Κ	Ο	Υ	Ρ	Φ	Η

	Α	Β	Γ	Δ			
Α	Κ	Ο	Ν	Ι	Τ	Σ	Α
Β	Λ	Ο	Υ	Ψ	Ι	Κ	Ο
Γ	Θ	Ε	Ο	Τ	Ο	Κ	Ο
Δ	Α	Ι	Σ	Θ	Η	Τ	Η